№ 12 (2763) ■ Субота, 19 січня 2002 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

У Київському військовому училищі імені Івана Богуна відбулося нагородження вихованців — переможців другого Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1906 р. У Києві почав видаватися сатиричний журнал «Шершень». ■ 1909 р. У Львові помер Богдан Дідицький, письменник і громадський діяч. ■ 1920 р. Створено Раднарком УРСР на чолі з Х. Раковським. ■ 1922 р. На Станіславщині народився видатний польський кінорежисер Єжи Кавалерович. ■ 1962 р. Не стало художника Івана Їжакевича. Відомий, зокрема, ілюстраціями до творів Шевченка.

Парламент вистояв

Головним підсумком восьмої сесії українського парламенту, що вчора завершила свою роботу, є те, що парламент вистояв. І це вносить стабілізацію в суспільство, хто би що не казав. Про це після закриття восьмої сесії парламенту заявив на підсумковій прес-конференції Голова Верховної Ради України Іван Плющ. «Верховна Рада поліпшила правове поле, внесла, прийнявши цілу низку кодексів і законів, позитивний імпульс для реалізації курсу Президента України на радикальніше проведення реформ», — наголосив Іван Плющ.

Голова Верховної Ради зазначив, що наступна, дев'ята, сесія парламенту працюватиме у звичному законотворчому режимі. Головним завданням для депутатського корпусу впродовж останньої сесії парламенту третього скликання, на його погляд, має стати прийняття законів про судоустрій та завершення пенсійної реформи.

Іван Плющ зізнався журналістам, що на наступних парламентських виборах балотуватиметься за 209-м округом у Чернігівській області. Однак він іще не прийняв рішення, погодитися на висунення своєї кандидатури одним із виборчих блоків — «За єдину Україну» чи «Наша Україна», чи самовисуватися.

Звіт про підсумкову прес-конференцію Голови Верховної Ради України читайте в наступному номері «ГУ».

НА ПЕРЕХРЕСТІ ВОДИ

Свято Водохреща — ніби зачароване перехрестя несповідимих шляхів, які цього дня стають майже явними. Скажімо, як цей день удасться ясний, то знай, що хліб уродить чистий. А зустрінеш цього вечора вовка, спитай: «Де ти, вовче, був, коли Ісуса в Йордані хрестили?» — і він ніколи не чіпатиме тебе. Вважалося, що на Водохреща є одна така хвилина, коли вода в річках стає вином, і треба встигнути хоч трохи випити, поки вино знов не стало водою. Але й сама йорданська вода чарівна: коли хрест торкається її, всі чорти звідти вискакують. Потім вони повернуться, але то потім, а зараз — спіши запастися добром на завтра!

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Парламентська хроніка

На завершення сесії — гострі дискусії

Ранкове і денне засідання 18 січня

Оголосивши, що народний депутат Олег Литвак поповнив фракцію «Єдність», Голова Верховної Ради Іван Плющ сподівався плавно перейти до обговорення порядку денного останнього робочого дня восьмої сесії та наприкінці підвести риску кількамісячній парламентській роботі. І аж ніяк не чекав головуючий, що посеред гострих дебатів на стіл президії покладуть гарбуза.

Отже, за хронологією подій. Представники фракцій «Батьківщина», Соціалістичної партії України, КПУ висунули вимогу повернутися до вчорашнього порядку денного — продовжити роботу сесії у режимі голосування та проголосувати, зокрема, проект закону про теледебати та проект постанови ВР щодо ротації членів Національної Ради з телебачення та радіомовлення. Було запропоновано проголосувати саме за такий режим роботи пленарного засідання в останній день восьмої сесії.

(Закінчення на 2-й стор.).

Заключне слово Голови Верховної Ради України Івана ПЛЮЩА читайте на 3-й стор.

Світ про Україну

«Потепління» більше Вашингтон не непокоїть

«США благословили Київ на повернення до московської орбіти» — у статті під таким промовистим заголовком журналіст з «Нью-Йорк таймс» розмірковує над майбутнім україно-американських відносин: «США за останніх десять років уклали понад 2 мільярди доларів в Україну — велику і загадкову країну на південному заході Росії. Ці гроші були не просто кроком доброї волі: країна мала ядерну зброю, реальну загрозу з боку працюючого Чорнобиля та 50-мільйонну молоду націю, яка могла або піти за Європою, або повернутися назад до російських обійм».

(Закінчення на 10-й стор.).

Кримінал

Спалили авто депутата

У центрі Сімферополя згоріла машина народного депутата України Сергія Іванова. Пожежники і міліція знайшли в салоні авто пластикову пляшку з запалювальною сумішшю. Потерпілий заявив, що з версією про бешкетницькі мотиви підпалу машини він не згоден, а підстав підозрювати когось з його політичних опонентів у нього немає.

Я вам пишу...

У Києві — російською, у Москві — українською...

На трамвайній зупинці до мене підійшли двоє молодиків і, не вибираючи слів, почали вимагати цигарок. Я відповів, що не палю. Не відповідь не сподобалася хлопцям, а те, що я відповів українською мовою. Як вони мене обзивали — один я чув. Врятувало те, що підійшов трамвай. Чому я, українець, на землі моїх прадідів, маю розмовляти чужою мовою? Чому чужі почуваються господарями, а я повинен їх остерігатися?

В. СКРИПНИК.

Київ.

P. S. Україна заборонила завозити м'ясо птиці зі США

 Фотофакт

Під час урочистого прийому в Китайському посольстві з нагоди десятиріччя офіційного встановлення дипломатичних відносин між КНР та Україною.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

 Вибори

Медведчук готовий до теледебатів

Після того, як Юлія Тимошенко звернулася до Віктора Медведчука із запрошенням до участі у теледебатах на будь-якому телевізійному каналі, лідер СДПУ(о) виступив із відкритим листом до лідера «Блоку Юлії Тимошенко».

«Я дізнався, що Ви пропонуєте мені стати Вашим візаві у відкритих теледебатах, — йдеться у відкритому листі В. Медведчука до Ю. Тимошенко. — Передвиборна агітаційна кампанія СДПУ(о), яка, згідно із законом, розпочнеться з 9 лютого, звичайно, включатиме в себе й теледебати з нашими основними ідейними опонентами і конкурентами — іншими масовими партіями і блоками. Я маю на увазі перш за все Компартію України, блоки «Наша Україна» і «За єдину Україну». Як на мене, у передвиборних теледебатах має йтися про важливі для всього суспільства програмні моменти, навіть якщо співрозмовник — гарна жінка».

Водночас Віктор Медведчук відзначив, що для об'єднаних соціал-демократів «є не зовсім зрозумілою» ідеологічна позиція «Блоку Юлії Тимошенко». «Проти Кучми» — це не ідеологія, — стверджує лідер СДПУ(о). — Проте в майбутньому я не виключаю можливості теледебатів з Вами».

Віктор Черномирдін: «Чого ви причепилися до цього газопроводу?»

Хто кого зрадив у історії з будівництвом газопроводу в обхід України? Це було перше запитання, яке поставили послу Росії в Україні, спецпредставникові президента РФ з розвитку торговельно-економічних відносин з нашою країною Віктору Черномирдіну на черговому засіданні Всеукраїнського та Київського прес-клубів у столичній мерії.

Черномирдін аргументовано пояснив, що не розуміє, чому домовленості, укладені під час недавнього візиту президента РФ до Польщі та зроблені там заяви викликали таку бурхливу реакцію в Україні. За його словами, все було вирішено давно: «Я не дуже розумію, про яку зраду йдеться? Хіба можна дорікнути Росії в тому, що Україна не отримує якогось обсягу газу, зокрема й обумовлених транзитних обсягів?». Там, де це економічніше і доцільніше продавцеві — Росії, там і будуватимуть газопроводи, підкреслив російський посол і додав: «Одна труба сама по собі нічого не вирішує».

(Закінчення на 10-й стор.).

Заслін аудіопіратству може врятувати від штрафних санкцій

 Парламентська хроніка

Із третьої спроби Верховна Рада ухвалила в цілому закон про виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, поданий урядом, як невідкладний (233 — «за»). Один із авторів законопроекту, схваленого в першому читанні, депутат Михайло Павловський повідомив парламентаріям, що робоча група у складі народних депутатів, керівництва профільного комітету ВР і представників уряду узгодила позиції щодо цього документа і внесла в нього певні зміни й доповнення.

Коментуючи в інтерв'ю журналістам прийнятий закон про лазерні диски, Міністр освіти України Василь Кремень назвав це «великою перемогою здорових сил у парламенті». Міністр відзначив, що цей закон є «компромісним», однак він, з одного боку, дає можливість захистити нашого вітчизняного виробника дисків, а з другого — відповідає тим нормам, які утверджені в інших країнах щодо інтелектуальної власності. «Цей закон сповна забезпечує боротьбу з аудіопіратством у нашій країні, — сказав Міністр освіти. — Побажання американської сторони виконано, тож сподіваємося, що будь-яких санкцій щодо України застосовано не буде».

За словами Василя Кременя, у прийнятому законі також реалізовано всі основні ідеї уряду. Скажімо, проблему раптової перевірки підприємств, що виробляють диски, вирішено так: запроваджується інститут державних інспекторів з інтелектуальної власності, які будуть постійно присутні на таких підприємствах. У законі по-новому виписано відповідальність за випуск піратської продукції: її нестиме не лише замовник, а й виробник.

Вечірнє засідання 17 січня

Парламент також схвалив Постанову ВР про рекомендації за підсумками парламентських слухань з питань реалізації державної політики інтеграції України до Європейського союзу, в першому читанні — два проекти змін до закону «Про зв'язок» щодо визначення терміну «абонентна плата» та щодо оплати послуг зв'язку згідно з часовими тарифами. Цими законопроектами пропоновано заборонити організаціям зв'язку в разі застосування абонентної плати брати похвилинну плату за телефонні розмови, а також встановлювати плату за вхідні телефонні дзвінки для усіх видів телефонного зв'язку. Однак уряд не підтримав ці законопроекти, оскільки вони можуть призвести до збитковості підприємств зв'язку, значного подорожчання послуг зв'язку. Сесія також розглянула питання про обрання суддів.

Юліана ШЕВЧУК.

На завершення сесії — гострі дискусії

Ранкове і денне засідання 18 січня

(Початок на 1-й стор.).

У відповідь три фракції — «Регіони України», «Трудова Україна» та НДП — попросили півгодинну перерву для консультацій. Після перерви народний депутат Олег Зарубінський оголосив спільне рішення цих трьох фракцій: працювати за порядком денним п'ятниці. А якщо цього не буде, всі три фракції у роботі сесії участі не братимуть.

Оскільки така позиція ситуацію не розв'язувала, а лише загострювала, Іван Плющ оголосив про ще одну півгодинну перерву, яку попросили фракції СДПУ(о) та «Демократичний союз».

Ліва частина парламенту, «Батьківщина», обидва Рухи, «Єдність», «Яблуко» та інші побачили у цьому навмисне затягування часу, щоб безрезультатно завершити пленарний день. І наполягали на голосуванні власних пропозицій стосовно внесення змін до порядку денного та продовження засідання у режимі голосування. Саме посеред цих гострих дебатів народний депутат Михайло Гуцол підніс президії заготовленого гарбуза.

Після другої перерви народний депутат Олександр Зінченко поінформував, що фракції СДПУ(о) та «Демократичний союз», порадившись, наполягають, щоб сесія не відступала від затвердженого порядку денного і розпочала роботу з обговорення тих законопроектів, які включені на п'ятницю.

Щоб вийти зі становища, Іван Плющ поставив на голосування внесену народним депутатом Олександром Єльяшкевичем пропозицію продовжити роботу сесії на наступний тиждень. Однак ця пропозиція набрала лише 199 голосів і не була прийнята.

Головуючий перейшов до обговорення першого питання порядку денного — проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Ліві фракції, а також значна частина народних депутатів з інших фракцій залишили зал.

Голова Верховної Ради Іван Плющ у короткому заключному слові підсумував роботу восьмої сесії ВР, побажав народним депутатам усіляких гараздів під час канікул.

Верховна Рада розпочне свою роботу 5 лютого.

Анатолій КАРАСЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЗАКОНоДАВець

Скоротив медамбулаторію, вимагаєш гроші — під суд

НОВА НОРМА: новий Кримінальний кодекс України (далі — КК) уперше окремою статтею передбачив відповідальність за порушення права на безоплатну медичну допомогу.

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що згідно із статтею 184 КК кримінально караним визнається: 1) незаконна вимога плати за надання медичної допомоги в державних чи комунальних закладах охорони здоров'я (ч. 1 ст. 184); 2) незаконне скорочення мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я (ч. 2 ст. 184).

Злочином, передбаченим ч. 1 ст. 184 КК, вважається незаконна вимога плати за надання медичної допомоги лише в державних та комунальних закладах охорони здоров'я.

Поняття медична допомога охоплює: лікування, профілактичні заходи, які провадяться при захворюваннях, травмах, пологах, а також медичний огляд та деякі інші види медичних послуг.

Закладами охорони здоров'я є санітарно-профілактичні, лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі, санаторно-курортні, аптечні, науково-медичні та інші заклади, які забезпечують безпосередню охорону здоров'я населення (лікарні, поліклініки, диспансери, клініки науково-дослідних інститутів, пологові будинки, санаторії).

Державні — це заклади охорони здоров'я, створені на базі державної власності та фінансовані з державного бюджету, **комунальні** — створені органом місцевого самоврядування або органом місцевого самоврядування спільно з місцевою державною адміністрацією як засновником (співзасновником) на базі чи за участю комунальної власності та за відповідного фінансування з місцевого бюджету.

Незаконною визнається вимога плати за надання медичної допомоги в разі:

а) коли таку плату не передбачено в Україні загалом, або в конкретному закладі охорони здоров'я чи для певної категорії осіб;

б) вимагання в розмірах, що перевищують офіційно встановлені;

в) вимагання у формі, що не передбачена нормативно-правовими актами.

До того ж злочинною вважається незаконна вимога плати за надання медичної допомоги і громадянам України, й іноземним громадянам, а також особам без громадянства (звісно, якщо така допомога їм має надаватися безоплатно згідно із законами України та міжнародними угодами).

Різновид цього злочину (ч. 2 ст. 184) — незаконне скорочення мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я. Згідно з Конституцією України (ст. 49), існуюча мережа державних і комунальних закладів не може бути скорочена. З огляду на те, що конституційні права і свободи людини і громадянина не може бути обмежено, крім випадків, передбачених Конституцією України (ч. 1 ст. 64), а ст. 49 Основного Закону таких випадків не передбачає, то ***існуюча мережа зазначених закладів може бути скорочена лише в умовах воєнного або надзвичайного стану (ч. 2 ст. 64). Скорочення такої мережі в інших випадках визнаватиметься незаконним.*** (Під мережею державних та комунальних закладів охорони здоров'я слід розуміти сукупність цих закладів, розташованих на певній території (республіки, області, району, міста). Скорочення такої мережі насамперед полягає у зменшенні загальної кількості закладів. Прихованим скороченням вважається перепрофілювання наявних закладів охорони здоров'я, їхніх структурних ланок, зменшення кількості ліжко-місць певного профілю, кількісного і якісного складу медичного персоналу, якщо це порушує чинні нормативи і знижує рівень охорони здоров'я населення).

Відповідальність за злочин, передбачений ч. 1 ст. 184 КК, можуть нести працівники державних чи комунальних закладів охорони здоров'я (і службові, і неслужбові, наприклад, головний лікар, завідувач відділення, лікар, медсестра, реєстратор тощо), а за злочин, передбачений ч. 2 ст. 184 КК, — службові особи, до компетенції яких належить забезпечення існування повної мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, що незаконна вимога плати за надання медичної допомоги в державних чи комунальних закладах охорони здоров'я карається штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, а незаконне скорочення мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я — штрафом до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років.

ДЛЯ ДОВІДКИ: новий КК ухвалено парламентом 5 квітня 2001 року, він набрав чинності з 1 вересня минулого року. З повним його текстом можна ознайомитися в «Голосі України» за 19 червня 2001 року.

Микола МЕЛЬНИК,
кандидат юридичних наук.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності».

Анатолій БЕНЬ,
оглядач «Голосу України».

Від законодавчої влади залежить розв'язання найгостріших проблем суспільства

Із заключного слова Голови Верховної Ради України Івана Плюща у зв'язку із завершенням роботи восьмої сесії

Шановні народні депутати, журналісти, гості Верховної Ради!

Завершується робота восьмої сесії Верховної Ради України. Для кожного з нас вона була напружена, складна й водночас продуктивна.

За період її роботи розглянуто більш як 450 питань, прийнято майже 170 законів. Ратифіковано 55 багатосторонніх і двосторонніх міжнародних договорів та угод.

Особливо важливим для розвитку правової системи України стало ухвалення Цивільного, Господарського, Сімейного, Земельного та Митного кодексів. Прийнято Державний бюджет України на 2002 рік. Він став черговим кроком у вдосконаленні бюджетного процесу й подальшому розвитку міжбюджетних відносин.

Оцінюючи основні напрями законотворчої роботи парламенту, зазначу, що вони враховували Послання Президента України «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2000 році», в якому наголошувалося, що саме від законодавчої влади значною мірою залежить розв'язання найгостріших проблем соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку країни.

Тому серед питань, що розглядалися на пленарних засіданнях, головне місце відводилося розв'язанню проблем економічної та соціальної політики (майже 50 відсотків від загальної кількості), законодавчому врегулюванню питань державного будівництва і правової політики (майже 20 відсотків) та галузевого розвитку (понад 20 відсотків).

Особливу увагу приділяли підготовці та розгляду законопроектів, які були визначені Президентом України як невідкладні. Із 64 таких законопроектів розглянуто 48.

Серед них, зокрема, прийнятий Митний кодекс, який увібрав набутий досвід діяльності митних органів України. Він відповідає міжнародним стандартам, що дає можливість значно розширити перспективи виходу нашої держави на світовий ринок, створює додаткові умови для зміцнення торговельних та економічних зв'язків із зарубіжними країнами. Це ще один крок на шляху до вступу України до ГАТТ/СОТ.

На цій сесії виконано значний обсяг роботи зі створення і вдосконалення законодавчої бази для здійснення радикальних заходів, спрямованих на стабілізацію агропромислового комплексу, поглиблення аграрної реформи. Реалізація прийнятих законів дасть можливість більш як удвічі зменшити податкове навантаження на сільгосптоваровиробників, поліпшити фінансове становище господарств, розв'язати проблеми пільгового кредитування галузі, прискорити реформування майнових та земельних відносин.

Серед законодавчих актів, які регулюють відносини в цій галузі, головним, безперечно, є новий Земельний кодекс. Він привернув чи не найбільшу увагу суспільства. Це цілком закономірно. Згадаймо лише Шевченкові слова: «... Уже не панський, а на волі, і на своїм веселім полі». Вільна праця на своїй землі — споконвічне прагнення українського селянина.

Верховна Рада постійно працювала над удосконаленням законодавства в соціальній сфері. При цьому депутати керувалися конституційним принципом, який не допускає звуження змісту та обсягу вже наявних прав і свобод людини.

Слід зазначити, що набрав чинності Закон «Про затвердження прожиткового мінімуму на 2002 рік», яким встановлено його розмір на рівні 342 гривні (проти 311,3 грн. у 2001 році). Хочу нагадати, що мінімальну заробітну плату на 2002 рік встановлено на рівні: 140 грн. —на перше півріччя і 165 грн. — на друге.

На жаль, параметри мінімальної заробітної плати, пенсії та інших соціальних виплат ще є нижчими від прийнятого прожиткового мінімуму, проте ми з вами виходили з реальних можливостей нашої економіки.

Позитивним у діяльності парламенту протягом цієї сесії є й те, що зрештою вдалося здійснити реальні кроки у розв'язанні пенсійної проблеми. Ухвалені в першому читанні законопроекти про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та недержавне пенсійне забезпечення відкривають шлях до прискорення пенсійної реформи в Україні.

Продовжувалося вдосконалення законодавчої бази в галузі освіти. З ухваленням Закону «Про вищу освіту» створено правові засади для діяльності і державних, і недержавних навчальних закладів, в яких здобуватиме знання молоде покоління наших громадян.

Для захисту інтересів населення впорядковано плату за навчання та інші послуги закладів освіти. Законодавчо закріплено, що плата за навчання визначається на весь його термін і не може змінюватися. Верховна Рада сприяла збільшенню фінансування освіти, що дало змогу підвищити посадові оклади педагогічним та науково-педагогічним працівникам.

Триває вдосконалення законодавства у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

Зроблено певну роботу щодо подальшого розвитку національного законодавства в сфері охорони здоров'я, материнства та дитинства. Позитивним є прийняття в другому читанні проекту закону про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування, чим започатковано істотні зміни в сфері охорони здоров'я.

Слід також відзначити напружену законотворчу діяльність Верховної Ради в галузі державного будівництва та місцевого самоврядування. Проведено велику роботу з підготовки нової редакції Закону України «Про вибори народних депутатів України». Як відомо, Президент України кілька разів використовував право вето. Хоча, за визнанням зарубіжних фахівців, закон про вибори підготовлено на високому рівні, і наступні вибори пройдуть демократично.

І тільки завдяки узгодженню позицій різних політичних сил та гілок влади необхідного компромісу було досягнуто.

Певні здобутки є і в законодавчому забезпеченні прав людини. Зокрема, прийнято закон про попередження насильства в сім'ї. Розпочато формування законодавства з гендерної проблематики.

Шановні колеги!

Вам роздано аналітичні матеріали, які містять докладну інформацію про роботу восьмої сесії.

У цьому контексті варто сказати і про деякі наші проблеми. Найбільшим боргом нашої сесії є неприйняття таких пріоритетних законопроектів, як Податковий кодекс, закон про судоустрій та інші.

Але цих проблем було б значно більше, якби ми не запровадили систему тісної співпраці парламенту і уряду. Засідання Консультативної ради з питань співробітництва Кабінету Міністрів та Верховної Ради України, безперечно, сприяли підвищенню ефективності законотворчої роботи.

Конструктивна співпраця парламенту і Кабінету Міністрів проявилася також і в проведенні днів уряду у Верховній Раді.

Розглянуто надзвичайно важливі питання:

про стан безробіття на ринку праці в Україні;

про готовність паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства до роботи в осінньо-зимовий період;

про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України;

про стан дотримання Кодексу законів про працю України на підприємствах різних форм власності.

З усіх цих питань прийнято відповідні рішення.

Багато пленарного часу сесії відводилося вирішенню кадрових питань. Так, тільки суддями спеціалізованих судів і судів загальної юрисдикції ми обрали майже 300 осіб.

Шановні народні депутати!

Чергова (9-та) сесія відкриється 5 лютого. Вона — остання у цьому скликанні. Хочу привернути увагу депутатів, урядовців, працівників засобів масової інформації і громадян України, що це — повноцінна сесія. На ній мають бути розглянуті важливі і невідкладні питання, які залишилися з попередніх сесій, а також питання, що поставить перед нами наше динамічне життя.

Просив би народних депутатів, комітети і уряд особливо уважно підійти до їх відбору.

Ясно, що парламентських канікул у нас не буде. Це зумовлено не тільки передвиборчою кампанією, а насамперед високим почуттям нашого обов'язку перед виборцями і Україною.

Дякую всім гостям і пресі за плідну співпрацю. Доброго вам здоров'я і настрою.

З Водохрещем вас!

Останнє засідання восьмої сесії Верховної Ради.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Вибори-2002

■ Київ

З'їзд без президії

У Києві відбувся міжпартійний з'їзд виборчого блоку «Команда озимого покоління». До складу блоку увійшли Конституційно-демократична, Ліберально-демократична, Українська селянська демократична партії та Партія приватної власності. В роботі з'їзду взяли участь 215 делегатів. А сам з'їзд відбувався у доволі неформальній обстановці: організатори відмовилися від традиційної президії, розташувавши делегатів колами довкола «круглого столу».

Лідер блоку, народний депутат Валерій Хорошковський, представляючи передвиборчу програму, зазначив, що порядок денний попереднього розвитку України вичерпано. Сьогодні ми стоїмо перед новими викликами, відповісти на які і є завданням нового покоління, зазначив він. У програмному маніфесті «озимі люди» зазначають: «Ми виросли серед цієї зими та пробилися крізь неї, зберігши свою моральність і загартувавши власні сили. Ось чому ми — озиме покоління. І ми проростемо цієї весни — якщо не виморозить весна, що може виявитися позрадницьки нетеплою».

У виборчу кампанію «Команда озимого покоління» йде для того, щоб «поділитися зі співвітчизниками власним досвідом бізнесу», щоб «стати політичним захистом тим, хто створює і творить нашу країну, нашу молоду державу», бо «вище України — тільки українці». Залишається додати, що очолюють похід «Команди озимого покоління» до Верховної Ради народний депутат Валерій Хорошковський, голова Конституційно-демократичної партії, народний депутат Інна Богословська, журналіст Микола Вересень, голова Української селянської демократичної партії Валерій Вощевський та переможець Всеукраїнського кадрового конкурсу Остап Процик, *повідомляє спеціальний кореспондент Сергій ЛАВРЕНЮК.*

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

■ Кіровоград

Затирають опозицію

«Сьогодні ми маємо всі підстави стверджувати, що влада зробить усе можливе, щоб добитися потрібних для неї результатів виборів», — сказано в заяві Кіровоградської обласної організації Соціалістичної партії України та обласного штабу виборчого блоку Юлії Тимошенко. Про це свідчить насамперед те, як формуються окружні комісії. Представникам опозиційних партій не дісталося жодного місця голови, заступника чи секретаря комісії, хоча ці партії найчисельніші в області навіть порівняно з «скоростиглками», які виникли за кілька місяців до виборів і поповнювали свої лави за рахунок людей, які, відмовившись, ризикували б залишитися без роботи або бізнесу. Загалом по області із 100 місць в окружних виборчих комісіях опозиції дісталося 15 зовсім не керівних посад.

Особливо обурливим є той факт, йдеться в заяві, що деякі окружкоми — наприклад, Новоукраїнський № 100, — знов очолюють люди, які на минулих виборах допускали порушення чинного законодавства, *повідомляє власний кореспондент Олег БОНДАР.*

Кримський аркуш нашого календаря

Ми всі — держава і автономія, повинні навчитися жити за законом

20 січня в українських календарях позначено як День Автономної Республіки Крим. Наш власний кореспондент на півострові мав бесіду про цю небуденну для історії українського державотворення дату з Головою Верховної Ради Автономної Республіки Крим Леонідом ГРАЧЕМ.

Місце під сонцем

— Саме цього дня 11 років тому було прийнято рішення, що стало поворотним в історії відтворення автономії Криму. Воно навіть за певних критичних хвороб розвитку стало стабілізуючим чинником у державному облаштуванні України, дало можливість уникнути багатьох лих на півострові і в державі.

Коли пішов Новоогарьовський процес, було поставлено питання про підписання нового Союзного договору, ми всі інтуїтивно відчували, що надходить нова доба змін, які вразять Радянський Союз, суспільство і світ. Такими виявилися процеси, що призвели до розпаду СРСР. До цього почуття у нас — кримчан, додавалася ще й проблема, яка з новою силою постала після 1987 року, коли було прийнято відповідні союзні рішення, що знімали заборону щодо повернення на півострів кримських татар. А ще — відповідальність за давню, глибоку історію самого Криму, зіткану з безкінечних чвар, що переходили у війни за цей благословенний край. І недавню — коли Ленін своїм декретом приймав рішення про встановлення Кримської автономної радянської соціалістичної республіки, до речі, не за національним принципом. Ці складові й поставили проблему, в тому числі й переді мною —тодішнім другим секретарем Кримського обласного комітету компартії, знайти оптимальний вихід з цієї ситуації зламу епох. Він міг бути будь-яким, але й наслідки могли виявитися найнегативнішими. Всі добре розуміли, що в цих процесах Крим може стати яблуком розбрату не лише через зовнішні чинники, а й, передусім, через внутрішні. Адже окремим вантажем лягли на Крим, окрім повернення такої значної кількості наших співгромадян—кримських татар, ще й ускладнені економічні умови і девальвація рубля, і руйнація Союзу. Ми вели пошук достатньо широкого масштабу, співмірного зі строкатими суспільними настроями кінця 90-х років. Основна палітра їх тоді була такою: Крим — рядова область України, Крим —автономна кримськотатарська республіка, створена за національним принципом, Крим — автономна республіка за територіальним принципом, і (як дамоклів меч, проблема 1954 року) —Крим у складі Російської Федерації.

— До того ж суспільно-політичні процеси на півострові тоді вирували, детонували масове повернення депортованих, розвал Союзу, наміри розподілу його майна, флотів…

— У травні 1990 року серед моїх соратників народилася ідея власного місця Криму під сонцем. Причому реалізація її не повинна була заторкнути ані внутрішні міжетнічні процеси, ані стосунки двох у той час республік, а нині держав — України й Росії. Навіть шлях до вибору самої форми прийняття рішення був дуже тернистий. Адже кримський референдум 20 січня в колишньому СРСР відбувся вперше. Реальність була такою, що багатьом треба було навіть роз'яснювати, що означає саме слово референдум. Ми вирішили: треба запропонувати, щоб це рішення прийняли всі кримчани. Хоча його міг ухвалити обласний комітет компартії, практично одноголосно підтримала б обласна рада народних депутатів, могли б продублювати й по вертикалі місцевої влади. Але це не було б справді всенародним волевиявленням, бо ціна таких рішень тепер уже відома. У той час, в листопаді 1990 року, голова обласної Ради Микола Багров, Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук і я задискутували. Особливо напередодні сесії, до порядку денного якої запропонували внести це доленосне для Криму питання. Скликали з цього приводу й позачергову сесію. Миколу Багрова викликали до Києва на засідання Президії Верховної Ради. Їхав він тоді з нашою ідеєю провести референдум, бо й сам завжди виступав за те, що Крим повинен мати особливі, автономні права. Але заради об'єктивності, треба сказати, що побувавши на засіданні Президії ВР, під пресом такого авторитетного політика, яким був тоді Леонід Кравчук, він відступив.

Зустріли ми їх у Сімферополі з тодішнім головою облвиконкому Віталієм Курашиком. І пішла розмова, як то кажуть, з місця в кар'єр: завтра треба зняти питання про референдум з порядку денного. Леонід Макарович заявив, що проведе таке рішення Верховної Ради України, за яким Криму буде надано автономію. Але це могло призвести до такого становища, коли почав би діяти принцип — ми вам дали автономію, ми у вас її і відібрали. Як це й відбулося кілька разів з тими конституційними повноваженнями і самою Конституцією під час буревіїв, які проносилися над Кримом пізніше. Наступні події довели, що вчинили ми цілком правильно. Я ж обстоював свою позицію й наступного ранку, коли розмова продовжилася. Розуміючи значення гласності, дав команду про пряму трансляцію сесії. Гадаю, що в моїй дискусії з Леонідом Макаровичем (хоча не думаю, що він залишився задоволений таким моїм рішенням) це стало останньою краплею на мою користь, щоб не якимись іншими заходами, а саме сесією ухвалити рішення і затвердити бюлетень проведення референдуму.

Унікальний бюлетень

— Ви тоді були головою постійної комісії облради з міжнаціональних проблем і виступали з головною доповіддю, після якої біля модних тих мікрофонів у залі виросла величезна черга пристрасних ораторів…

— Я вистояв у дискусії, дав аргументовану відповідь кожному. Витримав і своєрідний удар в спину, якого вже після доповіді завдав авторитетний політик — Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, сказавши, що «ми готові рішенням ВР держави делегувати вам повноваження автономії». Та ідея референдуму залою вже заволоділа, сесія її підтримала і ухвалила рішення про проведення 20 січня 1991 року Всекримського референдуму. Почали затверджувати форму і текст бюлетеня. Хай повірять мені на слово читачі такої поважної газети, як «Голос України» (що кожного року, за результатами передплати, знаходить на півострові дедалі більше своїх шанувальників), можу показати бажаючим той унікальний бюлетень, який зберігаю в особистому архіві, де Леонід Макарович Кравчук до запитання «Ви за відновлення Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки?» власноручно додав такі слова: «як суб'єкта Союзного договору». Очевидно, в ньому ще вирували бурхливі події Новоогарьовського періоду. За це ми й проголосували.

— Одразу почався чи не найважчий і надто відповідальний період, коли потрібно було з 12 листопада 1990 року по 20 січня наступного підготувати і провести перший пострадянський референдум.

— Зізнаюся, що досі ще ніколи в житті не зустрічався з такою емоційною і широкою дискусійною аудиторією, яка гаряче змагалася в турнірах часом ще не відстояних, не причесаних думок щодо вибору форм і ознак майбутньої автономії — від її прямого підпорядкування Києву на кштАлт Севастополя чи в рАнзі рядової області, або національного утворення кримських татар, чи самостійної держави, аж до передачі Росії. Відчуття було таке, ніби поклав свою голову на плаху. Спасибі соратникам, ученим, товариству «Знання», ЗМІ, які активно працювали на референдум. І коли глибокої ночі 20 січня дізнався — кримчани з вражаючим результатом, близько 93%, проголосували «за», а явка на виборчі дільниці становила майже 82%, я після тривалого нервового напруження, постійного відчуття міри відповідальності, потужної атаки на власну свідомість, відчув спустошення.

А через три дні як розрахунок за референдум отримав інфаркт і кілька місяців лікарняного ліжка.

Вже тоді я з групою людей розпочав перші начерки Конституції Криму.

Невдовзі головним «двигуном» її створення став запрошений мною до апарату Верховної Ради автономії доцент Харківського юридичного інституту, а нині член Конституційного Суду Павло Євграфов. Якби мене не «вибило» на кілька місяців, ми б Головний закон автономії прийняли вже невдовзі, спокійно і зважено закріпили б повноваження Криму. Тоді автономна республіка увійшла б в новий геополітичний простір як державне утворення без пертурбацій етапу конституціювання, які тривали, по суті, вісім років. Численних випробувань, балансувань на лезі бритви можна було уникнути. Спроби були: Конституції 1992, 1994 років, але ж треба було не лише домогтися повноважень, а й синхронізувати їх з інтересами держави, міжнародного права. А це непрості речі, необережність з якими, як свідчить історія, може призвести до серйозних конфліктів. Чечня починалася саме з цього. Сьогодні молдавський президент Володимир Воронін про що заявляє в Придністровському конфлікті? Ці приклади наводжу для того, щоб читач зрозумів усю значущість цих проблем, питань і процесів у цілому для держави Україна.

Підозри — хвороби політикуму

Окремо взятої проблеми Криму немає, є загальнодержавна. Крим — регіон, де завжди були і будуть присутні російські інтереси. І до цього треба ставитися з розумінням, а якщо хочете, й з повагою. Це дуже важливо, бо Крим сьогодні і завтра буде тим індикатором, який певною мірою визначає клімат взаємовідносин між Києвом і Москвою. Тому автономія сьогодні стоїть на інтеграційних позиціях, хоче бути улюбленим дитям, а не пасинком, і Києва і Москви. І те, що значна частина Верховної Ради України і Президент держави пішли назустріч Криму наприкінці 1998 року в складній боротьбі за Конституцію автономії, то свідчення нашої зрослої мудрості. Тож коли я стою на позиції дотримання державних інтересів, національної безпеки держави, законів України і Конституції АРК, то саме це і є підтвердженням не лише моєї державницької політики, а й єдиної адекватної дії, яку можна протиставити всім руйнівним процесам — від націонал-радикалізму до правового і політичного бешкетництва і нігілізму.

Ми всі — держава і автономія, повинні навчитися жити за законом. Не можна нехтувати Конституцію АРК, в якій записано її економічні повноваження, що є законом для держави. Не можна прийнятий як основа всієї бюджетної політики, розрахований не на один рік Бюджетний кодекс, що врахував конституційне право Автономної Республіки Крим, в поточному бюджеті на 2002 рік перевертати з ніг на голову. Накопичені складні соціально-економічні проблеми, пов'язані передусім з облаштуванням депортованих, їх міжетнічний, геополітичний спектр полегшують тиск лише тоді, коли розв'язують соціальні питання та працює економіка. Тож дайте спокійно продовжити чотирирічний стабілізаційний шлях до Києва в лоні закону. Замість цього створюють протиборчі політичні умови. Не без допомоги Києва нав'язано ідею змагань гілок влади, яка вже кілька років колобродить на півострові, не творячи, а руйнуючи, не зближуючи, а протиставляючи, працюючи, по суті, на млин тих, хто хотів би, щоб в Україні не було стабільності. Якщо ми люди державні, які думають про державу, то маємо збагнути всі принципи супеечностей. Не можна постійно підозрювати Крим у всіх можливих гріхах. Кримська автономія — не блудлива дівка, а порядна дама. І підозрювати її в зачаєних проросійських настроях, на що хворіє наш політикум, не варто. Це не поліпшує відносин Києва і Сімферополя, взаємовідносин з Росією. Це не творче, а руйнівне начало.

На цій землі живуть реальні люди

Треба поважати етнічні почуття громадян України, які тут мешкають, — росіян. Треба чітко і ясно пам'ятати історію Криму, його нинішній стан, усвідомлювати, що, образно кажучи, тіло Криму належить Україні, а душа — Росії. І це не є щось згубне, а реальне, бо на цій землі живуть реальні люди. Зважмо на їхні почуття і вони зміцнять нашу державу більше, ніж ті, хто з ранку до ночі тільки й мовить про свою любов до України. Зізнаймося, у цей благодатний край ми всі приїздимо, щоб зігріти душу. Усі мудрішають тут від дихання природи, філософії кримського життя.

Тож, оцінюючи створення автономії шляхом референдуму, а не «дарування згори», в контексті майбутнього хочу ще раз підкреслити цінність саме такого кроку для державності України. Вона в тому, що автономія відновлена за спільною думкою і згодою кримчан, які можуть скасувати це рішення лише на своєму референдумі. Зважте, це не якась крайність «автономіста», як мене часом називають, і чим пишаюсь, а роздуми людини, котра стояла й стоїть на державницьких позиціях, знаючи, що таке Крим, розуміючи закономірності всіх процесів, що тут відбуваються, як складно йшло праворе становлення самої держави Україна, в якій лише в 1996 році з'явилася своя Конституція. Читачеві треба пам'ятати й те, які складні «кримські» випробування на міцність відносин випали Україні і Росії. Якби не відбувся рівний, стабілізаційний для кожної нації півострова референдум, а зупинилися б на «дарованому» зверху варіанті, і не було б конституціювання Криму в 1992 році, якщо хочете — конституційної угоди між автономією і державою, все могло бути інакше. Ось у мене в руках довідник з переліком членів Європейського товариства терапевтів, радіологів і онкологів виданий вже цього року. В ньому адресу нашого лікаря Володимира Опришка з Республіканської лікарні, обраного академіком цієї організації, написано так: «Крим, Туреччина».

Коментарі про вразливість і привабливість Криму потрібні? Тож усі в державі Україна повинні розуміти — провівши 20 січня 1991 року референдум, кримчани відновили автономне утворення саме шляхом найширшого свого волевиявлення і таки мали рацію. Це визначальний крок у багатьох подальших геополітичних процесах. Один з критеріїв територіальної цілісності України й визначення її вектора дружби і братства слов'янських народів. Вірю — наше життя підтвердить це ще не раз.

Бесіду вів Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

УКРАЇНА
Центральна виборча комісія
ПОСТАНОВА

Про внесення змін до додатка до постанови Центральної виборчої комісії від 30 грудня 2001 року № 69 «Про орієнтовну кількість виборців в одномандатних виборчих округах та утворення одномандатних виборчих округів по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року»

У зв'язку з необхідністю уточнення складу та меж окремих одномандатних виборчих округів по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року, керуючись статтями 11, 12 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Додаток до постанови Центральної виборчої комісії від 30 грудня 2001 року № 69 «Про орієнтовну кількість виборців в одномандатних виборчих округах та утворення одномандатних виборчих округів по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року» в частині визначення складу та меж одномандатних виборчих округів: № 27 (Дніпропетровська область), № 98 (Київська область), № 106—113, 115 (Луганська область), № 116-119, 126 (Львівська область), № 160 (Сумська область), № 172 (Харківська область), № 194 (Хмельницька область), № 207 (Чернігівська область) викласти у такій редакції:

Виборчий округ № 27

«*Центр* — м. Дніпропетровськ, Бабушкінський район.

До складу округу входять: Бабушкінський (південна частина району до межі з Красногвардійським, Кіровським районами, Запорізьким шосе (парна сторона) до меж із Жовтневим районом), Жовтневий (житлові масиви Мандриківський, Перемоги, Сокіл, вулиці і провулки, що прилягають до цих масивів) райони м. Дніпропетровська.

Орієнтовна кількість виборців — 168,6 тисячі».

Виборчий округ № 98

«*Центр* — м. Переяслав-Хмельницький.

До складу округу входять: міста Бориспіль (з населеними пунктами Бориспільської міської ради), Переяслав-Хмельницький; Бориспільський, Згурівський, Переяслав-Хмельницький та Яготинський райони.

Орієнтовна кількість виборців — 185,2 тисячі».

Виборчий округ № 106

«*Центр* — м. Алчевськ.

До складу округу входять: міста Алчевськ, Брянка, населені пункти Брянківської міської ради; м. Алмазна Стахановської міської ради».

Орієнтовна кількість виборців — 149,2 тисячі».

Виборчий округ № 107

«*Центр* — м. Луганськ, Ленінський район.

До складу округу входять: Ленінський район м. Луганська; м. Краснодон, населені пункти Краснодонської міської ради (за винятком території, включеної до виборчого округу № 110), Краснодонський район.

Орієнтовна кількість виборців — 180,8 тисячі».

Виборчий округ № 108

«*Центр* — м. Красний Луч.

До складу округу входять: м. Красний Луч, населені пункти Краснолуцької міської ради (за винятком м. Петровське); Перевальський район; населені пункти Краснокутської та Фащівської селищних рад Антрацитівського району.

Орієнтовна кількість виборців — 181,3 тисячі».

Виборчий округ № 109

«*Центр* — м. Лисичанськ.

До складу округу входять: міста Лисичанськ, Кіровськ, населені пункти Лисичанської та Кіровської міських рад; Попаснянський район (за винятком території, включеної до виборчого округу № 112).

Орієнтовна кількість виборців — 184,6 тисячі».

Виборчий округ № 110

«*Центр* — м. Антрацит.

До складу округу входять: м. Антрацит, населені пункти Антрацитівської міської ради; смт Краснодон Краснодонської міської ради та с-ще Світличне Краснодонської селищної ради; м. Петровське Краснолуцької міської ради; Антрацитівський (за винятком території, включеної до виборчого округу № 108), Лутугинський райони.

Орієнтовна кількість виборців — 178,0 тисячі».

Виборчий округ № 111

«*Центр* — м. Свердловськ.

До складу округу входять: міста Свердловськ, Ровеньки, населені пункти Свердловської та Ровеньківської міських рад; Свердловський район.

Орієнтовна кількість виборців — 177,0 тисячі».

Виборчий округ № 112

«*Центр* — м. Сєвєродонецьк.

До складу округу входять: м. Сєвєродонецьк, населені пункти Сєвєродонецької міської ради; м. Рубіжне; населені пункти Мирнодолинської селищної ради Попаснянського району.

Орієнтовна кількість виборців — 164,0 тисячі».

Виборчий округ № 113

«*Центр* — смт Станично-Луганське.

До складу округу входять: місто Щастя Жовтневої районної ради м. Луганська, Біловодський, Марківський, Міловський, Новопсковський, Слов'яносербський, Станично-Луганський райони.

Орієнтовна кількість виборців — 179,7 тисячі».

Виборчий округ № 115

«*Центр* — м. Стаханов.

До складу округу входять: міста Стаханов (за винятком території, включеної до виборчого округу № 106), Первомайськ, населені пункти Стахановської та Первомайської міських рад.

Орієнтовна кількість виборців — 160,8 тисячі».

Виборчий округ № 116

«*Центр* — м. Львів, Галицький район.

До складу округу входять: Галицький, Сихівський (за винятком території, включеної до виборчого округу № 118), Личаківський (за винятком території, включеної до виборчого округу № 119) райони м. Львова.

Орієнтовна кількість виборців — 179,7 тисячі».

Виборчий округ № 117

«*Центр* — м. Львів, Залізничний район.

До складу округу входять: Залізничний, Шевченківський (територія, обмежена вулицями: Єрошенка (за винятком № 21,23,25), Джерельна (непарні номери), Шолом-Алейхема (непарні номери), Городоцька (№ 24, 26), Шевченка (парні номери — від № 14 до межі міста, непарні номери — від № 141 до межі міста) райони м. Львова, смт Рудне.

Орієнтовна кількість виборців — 182,5 тисячі».

Виборчий округ № 118

«*Центр* — м. Львів, Франківський район.

До складу округу входять: Франківський, Сихівський (вул. Стрийська непарні номери (від № 47 до межі міста), вулиці Бондарська, Ф. Скорини, Демнянська, Я. Гашека, М. Максимовича, Хортицька) райони м. Львова; Пустомитівський (населені пункти Щирецької селищної, Годовицько-Басівської, Гуменецької, Дмитрівської, Зимноводівської, Конопницької, Лапаївської, Містківської, Оброшинської, Пісківської, Поршнянської, Раковецької, Семенівської, Скнилівської, Соколівської, Ставчанської сільських рад) район.

Орієнтовна кількість виборців — 183,3 тисячі».

Виборчий округ № 119

«*Центр* — м. Львів, Шевченківський район.

До складу округу входять: Шевченківський (за винятком території, включеної до виборчого округу №117), Личаківський (вулиці Парфановичів, Личаківська, 37-а та парні номери від № 26 до № 50, вулиці Кармелюка, Некрасова — непарні номери від № 1 до № 5, парні номери від № 2 до № 10, вулиця Мечнікова — непарні номери від № 29 до № 33 включно, парні номери — від № 6 до кінця, вулиці Кутова, Черемшини, Пасічна, 15, Голубця — непарні номери, вулиця Кінцева до межі міста) райони м. Львова; м. Винники; смт. Брюховичі; Пустомитівський район (за винятком населених пунктів, включених до виборчого округу № 118).

Орієнтовна кількість виборців — 181,7 тисячі».

Виборчий округ № 126

«*Центр* — м. Старий Самбір.

До складу округу входять: Самбірський (населені пункти Дублянської селищної, Бісковицької, Блажівської, Великоозиминської, Викотівської, Вільшаницької, Воютицької, Городищенської, Корналовицької, Кульчицької, Монастирецької, Ралівської, Стрілковицької, Чук'в'янської сільських рад), Сколівський, Старосамбірський, Турківський райони.

Орієнтовна кількість виборців — 158,2 тисячі».

Виборчий округ № 160

«*Центр* — м. Глухів.

До складу округу входять: м. Глухів; Глухівський, Кролевецький (з населеними пунктами Кролевецької міської, Бистрицької, Дубовицької, Зазірківської, Камінської, Литвиновицької, Локнянської, Мутинської, Тулиголівської, Ярівської, Ярославецької сільських рад), Путивльський, Середино-Будський, Ямпільський райони.

Орієнтовна кількість виборців — 154,6 тисячі».

Виборчий округ № 172

«*Центр* — м. Харків, Фрунзенський район.

До складу округу входять: Московський (за винятком території, включеної до виборчого округу № 171), Фрунзенський (за винятком території, включеної до виборчого округу № 173), Комінтернівський (по вулицях Киргизькій — від № 28 і до кінця, Морозова — непарна сторона від № 37 до № 83, Маршала Федоренка, проспектах 50-річчя СРСР —непарна сторона — № 3, від № 25 до № 145, Героїв Сталінграда — від № 40 до № 134 та від № 51 до № 155, вулицях Ньютона — від № 39 до № 105 та від № 48 до № 94, Сибірській, Автодорожній, Аеропортній, Кустанайській, Тагільській, Холмогорській, Лебедєва-Кумача, Сєченова, Вороніхіна, Віктора Гюго, Забайкальській, Самаркандській, Моцарта, Волзькій, Овражній, Таймирській, Селекційній, Анапській, Тянь-Шанській, Байдарській, Сенявіна, провулках Забайкальському — від № 21 і до кінця, Вороніхіна, Кустанайському, Рекордному, Тагільському, Сибірському, Аеропортному, Нанайському, Кедровому, Самаркандському, Загорському, Ялтинському, Овражному, в'їздах Автодорожному, Аеропортному, Ньютона, Кустанайському, Аскольдівському, проїзду Кустанайському) райони м. Харкова.

Орієнтовна кількість виборців — 169,1 тисячі».

Виборчий округ № 194

«*Центр* — м. Старокостянтинів.

До складу округу входять: м. Старокостянтинів; Красилівський, Старокостянтинівський, Полонський (за винятком населених пунктів, включених до виборчого округу № 193), Хмельницький (за винятком населених пунктів, включених до виборчих округів № 189 та 190) райони.

Орієнтовна кількість виборців — 146,5 тисячі».

Виборчий округ № 207

«*Центр* — м. Чернігів, Деснянський район. До складу округу входять: Деснянський район м. Чернігова (проспект Миру з № 110 та № 123 до кінця, вулиці 9 Січня, Горького, Алексєєва, Бойова, Проектна з № 1 до кінця, Седнівська, Рокосовського з № 32 до кінця, Доценка з № 1 до № 9-а, Космонавтів, Бєлова, Пухова з № 1 до № 53, з № 2 до № 46 та з № 130 до кінця, Шевченка з № 140 та з № 111 до кінця з усіма прилеглими до неї вулицями, села Олександрівка та Півці), Городнянський, Ріпкинський, Чернігівський райони.

Орієнтовна кількість виборців — 176,1 тисячі».

2. Цю постанову оприлюднити в газетах «Голос України» і «Урядовий кур'єр».

Голова Центральної виборчої комісії
М. РЯБЕЦЬ

м. Київ,
15 січня 2002 року,
№ 45.

Вибори-2002

Олександр Єльяшкевич: «На виборах наша комісія має обмежити свавілля влади...»

Мету створення парламентської тимчасової спеціальної комісії з питань виборчих прав громадян під час проведення виборів 2002 року коментує її голова, позафракційний депутат Олександр Єльяшкевич.

— Олександре Сергійовичу, навіщо потрібна така комісія?

— Для розслідування випадків порушення виборчих прав громадян України та норм закону про вибори народних депутатів. На комісію покладено функції парламентського контролю за дотриманням конституційних прав виборців. Комісію створено у складі 12 осіб від різних фракцій, голова я — позафракційний депутат.

— Під час президентської кампанії було створено комісію, яка збирала всі факти порушень, аналізувала їх, а потім паралельно спостерігала за підрахунком голосів. Чи буде нині створено щось схоже?

— Під час президентської кампанії була не слідча, а тимчасова спеціальна комісія парламенту. Це зовсім інший статус. Тимчасова спеціальна комісія відповідно до Конституції вивчає питання підготовки проектів законодавчих актів. І ми тоді пропонували величезну кількість законопроектів, частину з яких було реалізовано в житті. І вже багато хто навіть уявити не може виборчу кампанію без тих законодавчих актів, що ми їх тоді підготували. Зокрема, формування виборчих комісій суб'єктами виборчого процесу, тобто конкурентами, а не різними органами влади, отримання протоколів підрахунку голосів усіма без винятку членами виборчих комісій і багато іншого уже є в нинішньому виборчому законодавстві. Але про те, хто був автором цих новацій, як у нас часто буває, уже забули. І нині навіть Центрвиборчком, який свого часу затято виступав проти нововведень, відзначає «видатні досягнення нашого виборчого процесу», називаючи те, що пропонувалося тодішньою нашою тимчасовою комісією. Повторюю, я очолював ту комісію, а моїм головним опонентом був голова Центрвиборчкому, той самий Михайло Рябець.

Нині маємо справу із слідчою комісією. Це інші функції. Це вже на основі чинного законодавства тимчасова слідча комісія вивчатиме матеріали про порушення, котрі до неї надходитимуть, і розслідуватиме випадки порушень законодавчого права наших громадян. Ефективність роботи цієї комісії багато в чому залежатиме від того, як активно працюватимуть і самі депутати, і суб'єкти виборчого процесу, які захочуть боротися з порушеннями у виборчому процесі. А також від того, як вони зможуть налагодити інформування нашої комісії про те, що відбувається на теренах неосяжної Батьківщини. Тому я не можу сказати однозначно, що ефективність роботи комісії може залежати тільки від її членів. Насправді це не так. Адже ця комісія — лише один із елементів системи недопущення фальсифікації результатів голосування, боротьби проти недемократичності виборів у країні, яка взагалі забула про такі поняття, як не тільки декларована прозорість виборів, а й реальна демократична прозорість процесу.

Після оприлюднення плівок майора Мельниченка, після того, як у нас відбулися президентські вибори і так званий всеукраїнський референдум, гадаю, ні в кого немає сумнівів у тому, що влада навчилася маніпулювати громадською свідомістю, фальсифікувати підсумки голосування і — що найстрашніше — фальсифікувати свідомість людей. А це набагато глибше за своїми негативними наслідками. Тому я чудово розумію, яка буде реакція на нас з боку Михайла Рябця, мого давнього знайомого і давнього об'єкта для роботи таких комісій Верховної Ради. Але я гадаю, що робота цієї комісії і зупинить Рябця у багатьох неправомірних діях, за які передбачено кримінальну відповідальність. І, можливо, в майбутньому він дякуватиме і комісії, і тим людям, котрі убезпечили його від можливих кримінальних переслідувань.

— Тобто ви також вбачаєте головного ворога української демократії у так званому адмінресурсі?

— Я особисто не маю ворогів. А щодо демократії в Україні, потенційної, бо нині демократії в Україні немає, то, звичайно, має йтися не про таку красиву придуману назву, як адміністративний ресурс, а про грубе порушення тими чи тими посадовими особами чинного законодавства, що карається законом. Просто у нас ці посадові особи звикли бути безкарними. І з кожним роком, з кожним днем безкарність цих осіб стає дедалі відвертішою. Гадаю, мало хто очікував, що нині Верховна Рада України ухвалить таку постанову про створення нашої комісії. Але її ухвалено, і цим самим дано хоч якийсь шанс мінімізувати недемократичність нинішнього виборчого процесу. Того процесу, який відбувається під керівництвом Рябця та членів Центрвиборчкому.

Розмову вів Володимир СКАЧКО.

Щороку на Йордань поле і худобу фермера Флори освячує священик

Теореми буття

Десять років поспіль, відколи Андрій Флора перейшов на фермерський хліб, у дні Різдвяних свят він садовить у машину батюшку і вони разом їдуть на фермерське обійстя, що за 25 кілометрів від селища. Попервах, щоправда, фермер мав через це проблеми...

«Я — фермер за рознарядкою»

— Навіщо людей смішиш, Андрію Арсеновичу? — питали фермера в уже далекому 1991-му партійні активісти. — Худоба від того стане краще доїтися чи поле рясніше вродить? Це ж не від батюшки залежить, ти ж бо мудрий чоловік, добре знаєш. Та й райком підводиш, ми тобі першому в районі доручили прокласти фермерську борозну, а ти...

Флора й справді став фермером, як він каже, за рознарядкою. До того мав непогану роботу — працював головним зоотехніком з бджільництва обласної бджолоконтори у Крижопільському та Піщанському районах, очолював товариство бджолярів. Із бджолами він усе життя. Їсти не дай, тільки б із комахами погомоніти, кажуть рідні. Ще раніше був трактористом, спробував також робітничого хліба: працював робітником очисного вибою у Луганській і Дніпропетровській областях. Чоловік не білоручка. Тому й запропонували на початку 90-х стати фермером.

Як згадує Флора, партія тоді цю справу взяла під свій контроль. Викликали його в райком і сказали, що мають намір дати важливе доручення. Він погодився, бо знав, що земля роботящу людину ніколи не зрадить. Наділили трохи землі — 18 гектарів. Далеко, щоправда. Аж за 25 кілометрів від селища. Не кращої, звичайно. Як кажуть у народі, горбик-ямка. Ні техніки, ні реманенту... Хоч сядь та плач. Перевіз спершу всі сто своїх вуликів. З дощок і фанери збив таку-сяку будку, щоб було де від дощу сховатися. Ніхто не вірив тоді, що Флора зуміє дати лад фермерському полю. Якщо відверто, він сам у цьому не був певний. Однак...

За чотири дні заробив мільйон радянських карбованців

Відколи Флора «пас» бджіл, відтоді розмірковував, як би навчитися відбирати в них бджолину отруту. Випадково у ті нелегкі дні довідався, що вчені у Латвії винайшли для цього спеціальний модулятор. Кинув усе, взяв квиток на поїзд — і в дорогу. Такий він, непоказний на вигляд сільський дядько, але якщо треба, кажуть у Крижополі, до самого Президента достукається.

Протягом чотирьох днів після повернення «всі мої мухи були «подоєні». Отрута тоді була на вагу золота: в аптеках її розщеплювали на дорогоцінні ліки. Одне слово, за 200 грамів ферменту йому заплатили мільйон радянських карбованців. Майже всі зароблені у такий спосіб гроші фермер витратив на придбання техніки.

Нині фермер має два зернозбиральні комбайни, сім тракторів. Обробляє ними 150 гектарів землі. До батькового наділу додали свої ділянки діти — син Олександр, донька Лідія. Господарюють спільно. Доглядають 150 голів свиней, 32 — великої рогатої худоби. Під час сезонних робіт, коли самотужки впоратися важко, наймають робітників, приблизно 25—30 чоловік. З членами сімейства постійно працюють чотири трактористи та два доглядачі худоби. «Взимку, мабуть, худоба не дуже доїться?» — «Авжеж, не дуже, — відказує, — більше 20 літрів(!) у день не дає».

Минулий рік, як і більшість попередніх, фермер спрацював з прибутками. Непогано вродили цукрові буряки. Коли буває на цукрозаводі, завжди намагається порівняти свої результати з результатами інших. Цікавиться, хто ще привіз стільки сировини, як і він, — 12 тисяч тонн. Йому назвали одне господарство, потім ще одне. «А яка в них площа?» — «В одного 200 гектарів, у другого — 180». Флора вирощує цукристі на 30 гектарах. «Та й вони до того ж мають від заводу пальне, засоби захисту, — каже Андрій Арсенович, — а мене у такий спосіб не поспішать кредитувати. Кажуть, хочеш бути дуже хитрим...»

Від озимої пшениці, на здивування багатьох, Флора взагалі відмовився. Вирощує натомість яру. Здебільшого насінневу. Зв'язався з Миронівським НДІ пшениці імені Ремесла. Придбав у них сорт селекції «Рання-93». Посіяв навесні, а вже через 3—4 місяці настав час урожай збирати. Менш як 40—45 центнерів на круг не буває. Насіннєве зерно, каже, не піддається кон'юнктурі ринку: ціна на нього стабільна і покупці завжди знаходяться. Приїздять зі всієї України. Останню партію, наприклад, відвантажили фермерському господарству «Нектар» з Дніпропетровської області.

З ученими Флора спілкується охоче. Крім спеціалістів з Миронівки, до нього постійно приїздять науковці Вінницького аграрного університету. Проводять свої досліди. Дають поради. Торік фермер придбав міні-комбікормовий завод. Учені допомогли розробити раціон для відгодівлі свиней. Тепер має власні комбікорми, до того ж збалансовані за всіма необхідними компонентами й добавками. Купівля комбікормів завжди була головним болем. Це все одно, що купувати кота в мішку, каже Флора. Спробуй на око визначити, скільки і чого там. У документах гарно пишуть, а коли доходить до діла, завжди щось не так. «Якщо мене безсоромно обдурили з придбанням племінних телиць, — згадує співрозмовник, — то що казати про комбікорми...»

Якось на третій день нового року він сидів на селекторній нараді. Начальство з області активно агітувало присутніх керівників господарств поспішити з придбанням пального, міндобрив тощо. «Немає більше про що говорити, — думав про себе Флора. — Хіба за таке треба агітувати? От він без будь-яких нагадувань уже припас 90 тонн міндобрив, їх вистачить на все його поле. Тепер шукає пальне. А керівникам, з'ясовується, про таке треба нагадувати...»

«Діду! Можна я кутю до стелі підкину?»

Щоразу на Святий вечір до Андрія Арсеновича сходяться діти з онуками. Четверо їх у нього: дві дівчинки й стільки ж хлопчиків. Старшенького, який уже шестикласник, назвали на честь діда Андрієм. Він найдопитливіший. Перед тим, як сісти за стіл, дід дав йому шматочок хліба, щоб виніс собаці. Напучив при цьому: «Скажи обов'язково: це той хліб, що ти весь рік стеріг». Меншенькі Вітя й Діна побігли слідом дати курям трохи куті.

За вечерею діти запитали: «Діду, а коли ти був малий, теж їв кутю? Розкажи, як це було». Андрій Арсенович згадав свого дідуся Степана. Його й дотепер пам'ятає: дід був сивий, як лунь. Мав дуже багато вуликів. Простих, сказати б, примітивних. Рамкових ще не було. У деревах видовбували дупла — ось і все бджолине помешкання. Любов до бджіл у Флори, без сумніву, від діда Степана. А ще він добре пам'ятає, як дід набирав у ложку куті і підкидав її до стелі: «Щоб ягнята так високо цибали і щоб бджоли роїлися». Малеча слухала з відкритим ротом. Перший озвався Андрійко: «Діду, а можна я кутю до стелі підкину?..».

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

На знімку: Андрій Флора.
Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА.

Несіть мене, гриваста!

Альтернатива

У нинішній рік Коня астрологи радять господарям частіше заходити до стайні, щоб виказати свою вдячність цій трудолюбивій тварині. Таке нагадування — для селян, на обійстях яких за останні роки з'явилося більше гривастих: якщо у 1991 році їх було лише трохи більш як три тисячі, то у 2000-му — понад сорок дві тисячі.

Без патріархальної тяглової сили, для якої не потрібно пального, селянину важко господарювати. Отож дедалі частіше в селах Рівненщини чути «вйо!». Розумні тварини вірою і правдою служать господарям не лише в полі. Під час одного з відряджень на Полісся на власні очі бачила, як тварина привезла додому господаря, який, скуштувавши знаменитої шпанівської горілки «на коня!», безтурботно спав на возі.

Відроджуються і такі, здавалося б, забуті ремесла, як виготовлення упряжі, возів і навіть бричок. Завдяки таким умільцям, як Юрій Демчук із села Маслянки, що у Млинівському районі. Побачиш бричку і переносишся в уяві на століття назад. Ото запрягти б у неї красенів, виплеканих на конефермі в Дубровицькому держлісгоспі, і можна було б позмагатися з вітром...

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Світлим рядком

І в основному козаки

Хто якими підсумками минулого року не втішався б, а в селі Новоіванівка Нікопольського району своя радість: тут у 2001-му народилося 19 діточок. Проти п'ятьох у позаминулому і одного малюка — три роки тому. У 1999-му Новоіванівка лише на одне весілля спромоглася, через рік справила їх уже три, а торік тут побралося одразу десять пар.

А все, схоже, тому, що Новоіванівка чи не єдине село в області, в якому немає безробітних. Зате є врожаї — з гектара по 72 центнери гороху і по 107 центнерів пшениці збирають. Крім традиційних ферм з'явилася й гусяча. З власним інкубатором та цехом глибокої переробки пташиного м'яса.

До речі, серед народжених торік новоіванівців — 15 хлопчиків. Отож справді у цьому краї козацькому роду не буде переводу.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Смертельний тандем

Служба 01

До центрального пункту пожежного зв'язку Рівненської області надійшло повідомлення про пожежу в селі Плоска. На час прибуття вогнеборців з Рівного «червоний півень» майже повністю знищив горище та перекриття житлового одноповерхового будинку. Пожежники подали водяний ствол і, збивши трохи полум'я, оглянули місце трагедії **(на знімку)**. В одній із кімнат будинку лежав обгорілий труп господаря оселі, 1931 року народження. Сусіди розповіли, що загиблий, який проживав самотньо, любив випити та закурити у ліжку. Саме ця звичка ще напередодні Нового року стала для нього мало не фатальною. І ось...

Остаточну причину трагедії у селі Плоска встановить слідство. Але не зайве нагадати, що смертельний тандем — алкоголь та сигарета — лише протягом перших двох тижнів нинішнього року забрав життя 10 осіб.

Наміри

На гроби пішли дуби

Бутовська сільська рада ухвалила рішення спиляти всі старі дерева на вулицях села і пустити їх на... труни. Захід цей вимушений. У Бутовому Старобельського району мешкають три тисячі осіб, переважно пенсійного віку. Рівень смертності з кожним роком, на жаль, зростає і кожного разу постає проблема, в чому поховати людину. Лісоматеріал у цьому степовому районі — великий дефіцит, коштів на його придбання ні у сільради, ні у мешканців немає, тому сільський голова Валентина Миршавка і запропонувала такий варіант.

Алла АНТИПОВА.
Луганська область.

З локшиною на вухах, здоровенькі були!

Щирості — кіт наплакав, а більше загальних фраз

Репліка

Привітання владою електорату, які в минулі святкові дні сипались, мов конфетті, укотре підтвердили аксіому про її безсоромність в обмані рідного народу. До того ж із шкіри пнулись не так пани, як підпанки. І тому зовсім не випадково наш постійний читач із Диканського району пенсіонер Юрій Гнатенко звернув увагу на новорічне «посланіє» голів Диканської райдержадміністрації та ради панів Джежелія та Перехреста до «дорогих земляків». Здавалося б, цілком традиційний текст, проте це зовсім не так, бо в ньому відкритості й щирості — кіт наплакав, а більше загальних фраз —мов лукавий «поробив» у різдвяну ніч. Щось схоже на звіт, хоча рапортують тоді, коли хоч щось зробив, а коли сказати нічого, то зі старої шухляди витягують трохи забуті, проте добре перевірені штампи і, як то кажуть, поїхали!

Отож, шановні диканчани, за останнє десятиліття дедалі більше не вам, а нам удвох, за підтримки бояр і старшини, «вдалося добитись деяких результатів». Ось так скромно і лаконічно, а тому вже самі здогадуйтеся про наші ратні «перемоги». І саме тому, щоб відкрити диканському люду очі і сказати правду, читач допомагає деякими аналогіями та порівняннями. За основу бере статистичні підсумки господарювання в 1990 році та показники (в деяких цифрах очікувані, бо остаточні звіти надійдуть не раніше лютого—березня) за минулий 2001 рік.

Поглянемо, що в громадській касі? Десять літ тому лише колгоспи виробили валової продукції більш як на 50 мільйонів карбованців (зауважте, на той час ще не «купонно-дерев'яних», а твердих, коли за один американський долар не давали й 70 копійок!). Торік цей показник становив лише 13 мільйонів гривень. Коментарі зайві.

Розглянемо, яка ж віддача гектара землі. В 1990 році зернових зібрали по 42,3 центнера з гектара, кукурудзи — 40,4 , соняшнику — 24,6 , цукрових буряків — 318,8, овочів — 133,1. А в такому сприятливому на погодні умови році, яким був 2001-й, зернові вродили по 23,7 центнера з гектара, кукурудза — 11,0 , соняшник — 9,6 , цукрові буряки — 160,8 , овочів, якщо вірити статистиці, не сіяли взагалі. Такі «досягнення» батьки району називають «збільшено виробництво»! Ось і вір їм після цього — доходить висновку читач.

Натомість у тваринництві «зросло поголів'я худоби та підвищилась її продуктивність». І вірте нам на слово, земляки. Та знову-таки кілька цифр з конверта, а диканський люд нехай сам доходить висновку. В 1990 році на сто гектарів сільськогосподарських угідь було вироблено 546 центнерів молока і 165 — м'яса, тоді як торік — 179 і 9 відповідно. Вочевидь, що показники так зросли, що далі вже нікуди. Попростому: злазьте, куме, приїхали!

І що ж надбали селяни? Тоді — майже 20 мільйонів карбованців чистого прибутку. Нині — 800 тисяч гривень боргів. Тільки із самої зарплати. Не всюди й не повністю розрахувались у районі і за оренду земельних паїв, хоч у деяких сільгоспформуваннях розмір «винагороди» становив, по суті, копійки та й ті або не було виплачено взагалі, або видано натуроплатою. Проте для керівників району головне не добробут трудівників, а те, що «в агропромисловому виробництві проведено реформування колективних сільськогосподарських підприємств». А чому тут дивуватись? Адже саме в цьому і є запорука їх подальшого перебування на владному олімпі, а відтак, особистого щастя й добробуту. А що народ? Як випливає із привітання, має бути «зі здоровим глуздом і толерантним!..». Йому новорічна локшина-привітання на вуха і свідомість — не просто святкова прикраса чи жарт, а надійне ярмо, хоч би не навіки. Тому думайте, земляки. Думайте...

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Мал. Бориса РЕВЧУНА.

Не сходиться дебет з кредитом

Скандал

Асоціація фермерів та землевласників України оголосила про початок підготовчої роботи з проведення V Всеукраїнського конкурсу. Призерам у номінаціях «Краще фермерське господарство», «Кращий фермерський кооператив», «Краще підсобне господарство», «Краща сільськогосподарська кредитна спілка» обіцяно цінні і, головне, потрібні для роботи на землі призи. Це й трактори, і автобуси, і міндобрива, і засоби захисту рослин.

Є в переліку навіть набір комп'ютерної техніки. А для популяризації фермерства серед молодого покоління цьогоріч передбачено нову номінацію «Фермер — не професія, а спосіб життя», в рамках якої буде проведено конкурс серед учнів загальноосвітніх шкіл на кращий твір з фермерської тематики. Не забули й про журналістів. Три кращі роботи, опубліковані в пресі, також обіцяють відзначити. Не знаю, як буде в мас-медійній номінації, а ось кращі з кращих у плані аж занадто раціонального підходу до використання державних коштів уже вимальовуються.

Не стверджуватимемо, що переможцями в якійсь номінації стануть саме фермерські господарства «Колос» чи «Данастра», які досить міцно стоять на ногах, але передумови для цього є. За інформацією Рахункової палати, котра проаналізувала діяльність Українського державного фонду підтримки селянських (фермерських) господарств, встановлено, що 66 відсотків бюджетних коштів, наданих 1999 року на підтримку фермерства, було віддано саме цим двом агроформуванням. За дивовижним збігом обставин власником «Колосу», якому надано 196 тисяч гривень, є директор Хмельницького відділення фонду. Ця сума у вісім разів більша за ту, що отримали решта фермерських господарств Хмельницького відділення. До «Данастри», керує якою син президента Асоціації фермерів і приватних землевласників України, пішло 91,9 тисячі гривень, що втричі більше, ніж надано всім фермерським господарствам Тернопільського відділення.

У Рахунковій палаті, посилаючись на результати перевірки, констатують, що нинішня система державної підтримки фермерства не забезпечує законного та ефективного використання державних коштів. Фонд перетворився на джерело фінансування обмеженої кількості фермерських господарств, зокрема наближених до керівництву фонду та Асоціації фермерів і землевласників. У цьому зв'язку РПУ порушує перед урядом питання про доцільність спрямування коштів бюджету до фонду для подальшого розподілення господарствам. За інформацією Рахункової палати, внаслідок неефективного управління коштами Укрдержфондом та його відділеннями прострочена заборгованість фермерських господарств за наданою фінансовою допомогою перевищила 5 мільйонів гривень.

Результати перевірки свідчать, що впродовж 1998—2001 років за нецільовим призначенням використано 178 тисяч гривень бюджетних коштів, наданих на державну підтримку фермерських господарств, незаконно — 15,9 тисячі гривень, а сума неефективно використаних коштів фонду і позабюджетних коштів становить 5 мільйонів 434 тисячі гривень.

Коментуючи ситуацію, пов'язану з викладеними вище фінансовими зловживаннями, президент АФЗУ Іван Томич піддав критиці розміри державних грошових вливань у розвиток фермерства. За його словами, 2000 року обіцяна допомога дорівнювала сумі, еквівалентній 500 тракторам. А реально через Держфонд підтримки селянських (фермерських) господарств від цих грошей пройшло 48 відсотків. Виходить одна гривня на один фермерський гектар, що вочевидь не досить. «У середньому, — розповів Іван Федорович, —господарство має 70 гектарів. Виходить 70 гривень. Заправити раз машину, щоб відвезти звіт до району... Останні два роки фонд очолює заступник держсекретаря Роман Шмідт. Зроблено серйозні кроки щодо прозорості діяльності фонду».

— Пишаюся тим, — зазначив І. Томич, — що мій син, якому 21 рік, зі своєю 18-річною дружиною працюють на фермі у відкритому полі, доять корів. Вони й сьогодні, у цей час, відкидають сніг, працюють на тракторі і бачать сенс життя... І я сина не потяг за собою до Києва... Щодо кредиту — помилка вийшла. Син одержав 51 тисячу гривень, за які купив трактор, і тепер ці гроші повертає. У цьому плані не бачу дискримінації інших фермерів.

Галина КВІТКА.

Від автора: публікація пропонується для участі в конкурсі як краща журналістська робота, що висвітлила доленосні моменти в становленні окремих фермерських господарств.

Покажуть дідку, де садити ріпку

Ноу-хау

«Посадив дід ріпку...». Чоловіки в урядових столичних аграрних кабінетах вирішили написати до відомої казки своє, актуальніше продовження. Черговий подарунок сільгоспвиробникам, приурочений, треба гадати, до новорічних і різдвяних свят, міститься в урядовому розпорядженні й називається — «експеримент із вирощування сільгоспкультур в оптимальних для них природно-економічних зонах». До його реалізації в 2002—2003 роках, відповідно до припису Кабміну, буде стягнуто «важку артилерію» аж до Мінагрополітики, Мінекономіки та Мінфіну. Вони, спільно з облдержадміністраціями, до 1 червня мають визначитися з регіонами, де експеремент на перших порах втілюватиметься у життя.

У подальшому досвід, треба гадати, буде розповсюджено на всю країну. Суть документа у тому, що ріпку та інші сільгоспкультури треба садити і сіяти в найсприятливіших для них біокліматичних умовах, з урахуванням ринкової кон'юнктури. Пояснювати аграрникам, де й що потрібно вирощувати, а де слід утриматися, покликані цільові програми. Передбачено й економічні важелі переконання: тим, хто культивуватиме стратегічно важливу для даної зони продукцію, виділятимуть субсидії і пільгові кредити.

В урядових колах всерйоз вірять, що за неухильного виконання цієї директиви в глибинці вдасться стабілізувати обсяги виробництва основних сільгоспкультур, виходячи з поточного і прогнозованого попиту. Отже, ріпка виросте ще більша, задоволені будуть і баба, й онучка, і Жучка. Залишається лише дивуватися: як це наші предки так довго (не одну сотню років) вирощували жито, пшеницю та іншу пашницю у малопристосованих для цього кліматичних умовах і примудрялися збирати при цьому багаті урожаї? Хоча з столичних кабінетів, воно, звичайно, видніше.

Валерій ДМИТРІЄВ.

З пошти

Макусі «зробили ноги»

На базарах Донецька з осені соняшникову олію продавали по дві гривні з копійками. А днями солідні панове походжали ринками і давали п'ятірку за літр, попередивши, що від завтра продавали соняшникову олію за ціною не нижче п'ятірки. Ось воно як. А я та інші, хто вивчав колись політекономію капіталізму, вважали, що ціна залежить від пропозиції й попиту, а з'ясовується — ще й від якихось «регулювальних» панів із посвідченнями в кишенях. Щось подібне було і з ціною на цукор, але там «не менш як за трояк». Покупці обурювалися, галасували, але продавці не підтримували покупців. Адже скрізь написано «Ціна договірна». Навіть був анекдот: доярка домовилася з коровою і сьогодні продає молоко вже не за гривню, а давай ще й сорок копійок. Розумна в неї корова. Не те що школярі, котрі ніяк не можуть без молока.

Донецька область завжди спеціалізувалася на виробництві кормів для тварин, а тепер її переорієнтовано на виробництво соняшнику. Американці побудували два великі заводи з переробки соняшнику і везуть за кордон не тільки соняшникову олію, а й макуху, котра потрібна для корів. Між іншим, якщо макуху їм не давати, у тварин може розвинутися білкове голодування, що спричиняє туберкульоз. А це небезпечно для споживача. Ветеринарний контроль, звичайно, є, але продавці молока везуть його не на ринок, а по дворах багатоповерхівок, де молоко розкупають вмить, особливо взимку. Звичайно, макуха гарно йде й за кордоном, куди відправляють її власники заводів, але українським коровам вона також потрібна.

Пам'ятаю голодомор, Велику Вітчизняну, коли макуху їли не тільки корови, а й люди. «Смачна» була... Краща за халву.

В. БРЮХОВЕЦЬКИЙ,
пенсіонер.

Донецька область.

Увага: конкурс!

Читацьких листів до редакції дедалі більшає. Злі, з запитаннями, з побажаннями... Трапляються й віршовані, як от від Анатолія Риженка з Прилук Чернігівської області. Послання проблемне, але читати його — одне задоволення:

Чи й у вас, як і в нас?

Чи й у вас, як і в нас, —
У селі усе гаразд?

Як були товаришами —
Їли сало із книшами.
А пани — всі вітаміни
Добуваємо з «Мівіни».

В кабінетах б'ють поклони
За інвесторів мільйони.
Селянин жде інвестицій —
Від корови-рятівниці.

У міліцію дзвонили —
Злодіїв зловить просили.
Черговий же каже строго:
— Вишліть гроші на дорогу.

Листоноша в кожну хату
«Перець» ніс, газет багато...
А тепер — в однім пакунку
Попередження й рахунки.

Скрізь обрізали дроти.
Стали люди, мов кроти.
Та жартують з перемін:
— Здихались УТ-1.

В лазні кум не був три роки.
Тож тепер така морока:
Ледь поткнеться на вокзал —
Думають всі — нелегал.

Городян б'є лихоманка:
«Не пропали гроші в банку?»
Збереже надійно бутель —
Міцність нашої валюти.

Чи й у вас, як і в нас, —
У селі усе гаразд?

Погодьтеся, якщо ці віршовані рядки та покласти на музику — вийдуть сатиричні куплети, з якими і на сцену вийти не соромно. Знаючи, що талантів серед вас, шановні читачі, чимало, а на селі кожен другий — поет, ми вирішили оголосити конкурс. Тож з'явилася нагода висміяти (і не за так) недолугість аграрних чиновників: місцевих або столичних, швидкоплинність та непродуманість земельних перетворень, прийдешні вибори разом з кандидатами, які ось-ось десантуються на село і знову обіцятимуть, обіцятимуть... Надсилайте (з позначкою на конверті «Село») невеликі за розміром віршики з чотирьох-восьми рядків. Нехай малі за обсягом — зате влучно. Найкращі ми, звісно, надрукуємо та подбаємо про призи.

Спробуймо подивитися на негаразди, що надійно «окупували» село, з іронією, співаючи й сміючись!

Ведуча рубрики «Село» Галина КВІТКА. (тел. 441-85-76).

«Голос України», 19 січня 2002 року. № 12 (2763)

Занедбана краса української Венеції

«Вилкове, місто в Кілійському районі Одеської області, порт на Дунаї, за 18 кілометрів від Чорного моря. Розташоване на Кілійському гирлі в дельті Дунаю, на островах, розділених великою кількістю проток і каналів (так звані водяні вулиці)».

Велика Радянська Енциклопедія.

Головне — правильна організація

Усе почалося з того, що ми поїхали компанією відпочивати на море у зовсім не знайоме мені місце. Це виявився мальовничий куточок у Татарбунарському районі з лиманом, дикими качками, чаплями всіх мастей і навіть лебедями та пеліканами. Але те, що називалося нашою базою відпочинку, було приміщенням без вікон (усі стіни глухі) з очевидними ознаками деградуючої цивілізації. Намет під зоряним небом мав би значно романтичніший вигляд. Та, звісно, сонце, море, птахи і дельфіни відвертали від повсякденних думок, а кількість і різноманітність змій перекреслили мрії про намет під зірками.

Та насолода спокоєм, умиротворенням і чистотою природи триває в мене лише кілька днів. Далі дається взнаки жадоба пригод і девіз: «Цікавість — не вада, а засіб пізнання світу». А оскільки дібралася компанія близьких за духом, ми, в пошуках, що подивитися, взялися штудіювати атлас автошляхів (сусідні райони) і чіплятися з відповідними запитаннями до всіх нечисленних працівників бази відпочинку. Коли мова зайшла про Вилкове, всі одностайно вирішили їхати.

Знайшлися охочі, які пообіцяли за помірну плату відвезти нас туди на «Газельці», пригостити вилковським вином і покатати на човні по Дунаю. У результаті їхали ми досить оригінально — у міні-вантажівці з мордою «Газельки» бездоріжжям і вибоїнами, а організатори бадьоро розважали нас анекдотами і піснями. Зате така прелюдія загострила почуття та сприйняття.

Піше знайомство

І ось перед нами постала українська Венеція. Це дивовижне містечко справді стоїть на воді, замість вулиць — канали. Спека вже не здається такою нестерпною. Все незвично — майже нема автошляхів і машин, але безліч човнів. Перша радісна думка: обов'язкове заспокійливе катання на човні.

Почалося знайомство з містом. Човни ми залишили на десерт. Спочатку пішли гуляти вулицями. Вулиця тут — канал з водою кольору молодого листя верби. А обабіч, значно вище від рівня каналу, вузькі дощані тротуари і будинки.

Про тротуари — окремо. Це дерев'яні кладки на дві, а то й на одну дошку. Вони трохи підняті над землею (щоб не затікали). Отож спочатку ми бадьорим кроком рушили слідом за нашими екскурсоводами, але тут-таки загальмували. За швидкої ходи відчувалася часткова втрата рівноваги. З'ясувалося, дошки пружинять, і з'явилася перспективка звалитися в канал (а валитися довелося б метрів зо два з половиною, бо влітку рівень води падає). Тож далі ми йшли обережно, чим привертали увагу місцевих жителів (ті йшли значно впевненіше). Хоча гадаю, що після гарних посиденьок навіть вони часом непередбачено виганяють алкоголь у воді.

А які колоритні вигнуті дугою місточки! До сусідки навпроти так просто не забіжиш, треба дістатися найближчого місточка і там перейти. Одне слово, зіткнень транспорту з пішоходами тут не буває.

А будинки? З'ясовується, більшість із них, особливо старі, зроблені з очерету та мулу! На всю висоту будинку між подвійними решітками, зробленими з рейок, закладають жмутики висушеного очерету. Їх щільно збивають і стягують. А потім починають обмащувати мулом: спочатку грубо, потім гладше. Мул змішують з тирсою, і висихаючи, він стає гладеньким, як цемент. У такому будинку завжди сухо. Влітку — прохолодно, взимку — тепло.

Далі наші екскурсійні пізнання було перервано організаторами з дуже навіть смачною метою. На запитання, чи хочемо ми придбати рибу, відповідь була негайна й одностайно-позитивна. Коли нам показали потрібний двір, ми всі стрімко туди повалили. У результаті хазяйка була ошелешена від нашої кількості та натиску. І все-таки ми стали щасливими володарями надзвичайно смачної копченої тюльки за смішною ціною і копчених щучок (і щук) по 1—1,5 грн. за штуку. Спочатку, до речі, мила жінка назвала ціну в 2 грн., але враз, розцінивши наше гробове мовчання як невдоволення (а ми, звиклі до київських цін, були шоковані від дешевизни), поспішила знизити тарифи. Та й віддати їй довелося всі свої запаси. Тільки потім з'ясувалося, що тут у багатьох є риба, бо Вилкове — місто рибалок.

Бабуся з веслом

Нарешті довгоочікуване катання на човні! Білгородський канал — головний вихід з міста в Дунай. Біля берегів каналу стоять човни — великі, чорні — смолені. На кожному з них червоним — номер і напис «Вилкове».

Виникає асоціація з міською стоянкою для автомобілів. А справді, тут у кожної сім'ї є човен, а то й не один. Ними їздять до магазину, «ходять» у гості, доставляють усе потрібне для дому. Це необхідність, засіб пересування.

Найбільше вражає, що тут на човнах їздять усі: і чоловіки, і жінки, і діти. Ось де багато жінок з веслом. Але найбільше приголомшили бабусі з веслами. Я мало з човна не вивалилася, так вдивлялася в обличчя однієї з них, усе сподіваючись роздивитися, може, вона все-таки молодша, ніж мені здається? Але коли побачила ще кількох таких самих бабульок за 70, які дуже вміло й моторно не по роках управляли веслами, зрозуміла, що мені не здається. Я була в захваті: це ж яка фізична підготовка! Багато наших бабусь не уявляють собі, як можна відійти далі від лавочки біля парадного. А з веслами на 5-метровому човні слабо?

До речі, в конструкції вилковських човнів закладено ідеї ще знаменитих запорізьких «чайок», легких і швидких, на яких браві козаки хвацько перетинали Чорне море і неабияк дивували турків своєю несподіваною появою біля стін Стамбула.

Отже, випливаємо в Дунай. Чудовий краєвид. Цілковита гармонія. На протилежному березі — Румунія. Темна вода ліниво хлюпочеться об краї човна. Дотик весел до води тішить слух. Сонце відбивається в бризках. Ці іскорки на мить обпалюють очі, а краплини прохолодою падають на тіло... Приємне терпкувате вино доповнює чудовий настрій.

Прямуємо до островів Дунайської дельти. Краса невимовна. Пливемо між островами. На темно-синю воду з обох боків буквально лягають каскади віття плакучої верби. На островах рослинність доволі пишна. Вдивляюся. А дерева не всі дикі, та й грядки видно. Дізнаюся від човняра, що тут у жителів городи і садки. Бо в місті земля у великому дефіциті, ось і освоюють вилковці острови. Тепер мені стала зрозуміла мета поїздок на човнах жінок і бабусь. Адже як просто. Вони до себе на городи їздять! Тому острови такі доглянуті.

... Пливемо назад крізь зелений коридор дерев по густій від вечірнього сонця воді. Закінчується наше знайомство з цим зворушливим незвичайним містечком. Романтика. Бальзам для душі.

Туристів немає

Але чому за згадки про Вилкове душа неспокійна? Бо відразу впадає в очі деяка занедбаність, повна відсутність лоску і туристів. Геть нема відчуття екскурсійного об'єкта. Бо, якби я приїхала сюди банальним комфортабельним автобусом, можливо, не побачила б і не відчула б так усю незвичність і красу.

Чому ми не бережемо те, що маємо? Чому тільки природа турбується про цю красу? А місто в цілому має занедбаний вигляд. Невже державні мужі цього не помічають? Чи вони не роздивилися неповторності та унікальності містечка? А його було внесено до Всесоюзного туристичного маршруту. Хто тепер про це знає?

А потрібно тільки, як казала моя бабуся, навести марафет, решту зробила природа.

До літнього сезону, до речі, ще є час...

Марічка КОРМУШКІНА.

Фото автора та Юрія ВЕНГЕРЕША.

Третій тайм

Міліцейські історії

У Донецьку ще й досі пам'ятають інтерв'ю з якимось зарубіжним гостем, в якому він заявив, що міліція перешкоджає вільному пересуванню журналістів на стадіоні «Локомотив». Вже наступного дня на килимі у секретаря обкому стояв генерал міліції. «Не бреше?» — запитав партійний лідер. — «Так точно! Але ж вони тиняються секторами п'яні, як чопки», — відповів генерал.

Для самозаспокоєння генерал дав наказ шукати під час футбольних матчів нетверезих газетярів, своєрідний свисток на третій тайм. І витверезник набили тверезими, як скло: аби «борзописець». На нежурналістів не вистачило місць. Дотепники назвали ту історію міліцейським таймом.

Особовий склад, як переконаний мій сусід у міліцейських погонах, продовжує служити генералам, а не цивільним. Бо, каже, менталітет формувався від кореня «мент». І тут же розповідає, як виконували генеральське розпорядження про застосування у столиці гумових кийків, сумнозвісних «демократизаторів». Наказ патрульно-постова служба одержала також у розпал футбольного сезону. І неабияк зраділа — тепер начувайтеся, футбольні фанати та гнила інтелігенція! Того самого вечора гумові кийки «погуляли» на спині мого колеги-журналіста.

Газетярська фраза «матч пройшов на високому міжнародному рівні» означає не лише класну гру і суддівство, а й такий же правопорядок серед багатотисячної аудиторії. Перед грою з «Борусією» кишені цієї аудиторії обмацували особливо ретельно.

— Жінко, а що там у вас? — приклав руку до грудей молодої вболівальниці суворий страж з міліцейського кордону.

— Французька білизна. Не мацай...

***

Дощило, а люди йшли голомозі: хтось ховав у складеній парасолі спиртне, хтось вважав, що, як мокрий, то прослизне через міліцейський кордон без принизливої процедури перевірки ...Дякувати Богу, пістолета колега не мав, бо рішення озброїти ними журналістів тоді ще не прийняли.

Але почувався він так, нібито у нього за поясом таки був пістолет. Не з пап'є-маше, а справжній. Бо дивився на футбольне поле, а стражі порядку — на нього. За 90 хвилин матчу вони справили на газетяра значно глибші враження, ніж гравці. Спало навіть на думку, чи, бува, не переплутали його з небезпечним злочинцем? Як на гріх, він сидів поруч гурту найгаласливіших фанів, у яких, чого доброго, могли бути й петарди. І біс його, зрештою, поплутав: у перерві футбольного поєдинку правоохоронці раптом поцікавилися не лише квитками, а й паспортами його сусідів по сектору — за якусь мить він став фаном. Паспортів, звісно, не виявилося — і його зовнішність нагадала правоохоронцям якесь орієнтування. Резонне запитання, з якої причини з ним розмовляють на ти — і його вже вирішили затримати до з'ясування. Врятувала не міліцейська рація, а мобільник газетяра, по якому з'ясовували особу (за його гроші), незважаючи на те, що вже збігла добра половина другого тайму.

Додивився колега матч навстоячки. А щойно пролунав суддівський свисток, зрозумів, що радіти цій обставині завчасу. Тому, хто хоча раз побував у невдоволеному результатом матчу багатотисячному натовпі, можна не пояснювати, чому треба пильнувати ноги, ребра і голову. Єдине втішало: правоохоронці нарешті розчинилися у людському вирі, який котив у темряві до виходу зі стадіону. За кілька хвилин розтанув і людський вир. Тільки троє підлітків, які йшли за кілька кроків попереду, гаряче дискутували про перипетії матчу, уроки футболу і ще бозна про що.

***

Він пришвидшив ходу, бо раптом виразно почув, як його наздоганяли. Здивуватися не встиг — гумовий кийок вдарив, ніби електричним струмом.

— Тікай, менти, — закричав попереду якийсь пацан. Але пронизливий біль вже не дозволяв рухатися. Другий удар поклав його на тротуар — гумових кийків було кілька.

Першу допомогу побитому надавали ті самі балакучі підлітки. Відтягнувши його з тротуару в якесь підворіття, прикладали до скроні зашоненого носовичка, чистили куртку.

— Ми ж вам кричали... Боляче?

А йому було соромно. Наступного дня він скаже по телефону: «Били мовчки, тихо і при дітях. Ну просто, як в американському футболі». І поцікавиться результатом гри з «Борусією».

Галина ТОЛОКА.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вовкодав із Сокирина

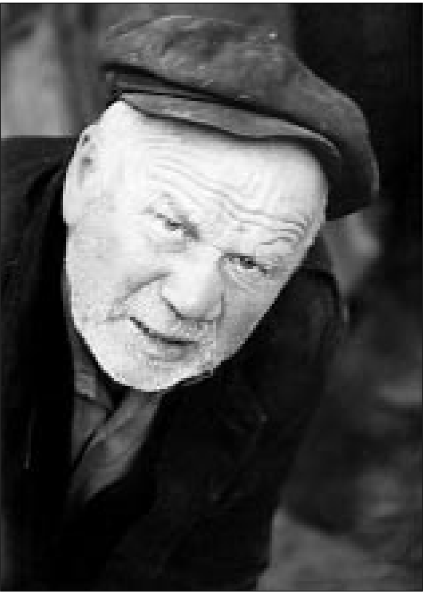

Фотопогляд

Дуже скучивши за своїм хрещеним батьком, Вовкодавом Василем Юхимовичем, відвідав його нещодавно у селі Сокирин Козелецького району на Чернігівщині. Та радість зустрічі враз змінилася сумом. Сумом за людину сільської праці, великого трудівника. Адже мій хрещений був не останнім у колишньому колгоспі ім. Комінтерну — ковалював, працював на тваринницькій фермі, його шанували земляки...

Зараз, маючи, як і більшість чесних громадян України, мізерну пенсію, він, інвалід праці, продовжує господарювати. Але не дають. Рік тому, приміром, прийшли якісь бандюги, підвісили на ланцюгу собаку і вкрали єдиного коня. Злодіїв міліція, як водиться, не знайшла. Проте тримається мій хрещений — разом із дружиною Катериною тримає трохи курей, свиней, корову. Ще й жартує: «Олексію, там у Києві народний депутат по нашій окрузі є — Волков його фамілія. То я подумав: а може, ми родичі — він по-російськи Волков, а я по-українськи Вовкодав. Ти спитай його про це, якщо побачиш, може, щось допоможе моїм сокиринцям». А потім уже серйозно: «Синку, ти тільки не додумайся про все це написати до газети».

Щодо газети, я нічого не пообіцяв Василеві Юхимовичу. Бо, може, вони й справді родичі? А родичам треба допомагати!

На знімку: мій хрещений Василь Юхимович Вовкодав.

Олекса ВАЩЕНКО.
Фото автора.

Актуально

Призов закінчився, проблеми залишилися

Щовесни та щоосені перед військкоматами постає складна проблема: як виконати доведену Генштабом цифру з призову в армію. Нинішнього набору для Києва ця цифра становила дві тисячі юнаків. Здавалося б, нема про що говорити для міста, де більше двох мільйонів мешканців.

Але це не так. Допризовників у столиці було понад 90 тисяч. З них 60 відсотків — студенти. Ще чимало хлопців мають відстрочку з різних причин. Довелося дотягувати цифру лише з 19 тисяч юнаків.

Київ другий рік поспіль — на першому місці з виконання такого досить специфічного завдання, проте робити це нелегко. Передусім треба віддати належне працівникам військкоматів — офіцерам і цивільним. Військовий комісар Києва полковник Володимир Шитов, зустрівшись із членами Київського прес-клубу на міському призовному пункті, справедливо зауважив, що його покоління про такі умови й не мріяло.

Найкраще враження залишається від роботи медкомісії, де послідовно один за одним розміщено і обладнано найсучаснішою технікою кабінети різного профілю. Гарні умови побуту, гріх нарікати й на меню допризовників у просторій їдальні. Воно повноцінне, а кухарі готують смачно.

Однак чимало юнаків намагаються уникнути призову. Пояснити все це однозначно неможливо, каже голова міської призовної комісії заступник голови міськдержадміністрації Валерій Бідний. Через багато причин служба в армії втратила властиву їй романтику. Тих благ цивілізації, котрі доступні молодій людині, особливо в заможних сім'ях, звичайно, в армії нема. Хоча до належного рівня армія поступово рухається. З Києва, наприклад, юнаків призивають тільки з середньою освітою. Служать вони у столиці або поблизу. У військкоматах намагаються якнайповніше задовольнити їхнє бажання.

Але, як вважає Валерій Бідний, проблеми буде розв'язано з переходом на професійну армію. Програму розроблено, і вона починає діяти.

Анатолій КАРАСЬ.

Куточок Буквоїда

Двоє на одне місце

«ICTV галопом шукатиме ДО ОПІВНОЧІ щасливу пару». (Газета «Хрещатик», 27 грудня.)

«На Меланки традиційно ворожили. Час, коли цим займаються, — З ОПІВНОЧІ до третьої години ночі». (Газета «Столиця», 11—17 січня.)

В обох прикладах переплутали «північ» (пора доби, іменник, хто?-що?) і «опівночі» (прислівник, коли?). Правильно: «гуляти до півночі» — «прийти опівночі».

Так само й «південь — опівдні».

«В Киеве горит ВифлИемский огонь», «вифлИемская пещера»; «церковь СТретения». (Газета «Киев Экспресс», 3 січня.)

Релігійна тематика ще погано журналістами освоєна, тож ніколи не завадить зайвий раз уточнити, що як пишеться.

Правильно: Віфлеєм (рос. Вифлеем); Стрітення (рос. Сретение; у Москві, до речі, є вулиця Сретенка).

«Київський ЧЕНЕЦЬ зустрічався з прибульцями? <...> ЧЕНЕЦЬ Нестор намагається визначити першопричину дивних аномальних явищ...» (Газета «Старокиївські вісті», № 1, 2002 р.)

Коли вже лінькі зазирати до орфографічного словника, можна розгорнути «Кобзар»: у Шевченка є поеми «Чернець» та «Мар'яна-черниця».

З цим іменником відбуваються цікаві перетворення. Називний відмінок — чеРнець (похідні чеРниця, чеРнечий, чеРнецтво), але в решті відмінків та у множині Р випадає: ченця, ченцем, ченці, ченцями.

Схожі ситуації: овес — вівса; мистецтво — митець; овечка — мн. вівці — овець; четвер — четверга; гра — мн. ігри.

«Шукайте ЧЕРВОННУ даму!» (Реклама на Національному радіо, 10 січня, а також в інші дні.)

Ця масть по-російськи зветься «черви» (звідси «червонная дама»), а українською — чИрва. Отож: чирвОва дама, чирва-козир.

«ГАДАННЯ на атомному кредиті». (Газета «Україна молода», 12 грудня.)

Спотикаємось на рівному місці. Українці ВОРОЖАТЬ, і в даному разі слід було написати «ворожіння» або «ворожба». А «гадати» — це думати, припускати.

«Адресат чудом не ПОДВЕРГСЯ второму сердечному приступу». («Голос Украины», 9 ноября.)

«Подвергнуться» можна нападові, небезпеці, але щоб інфарктові...

Краще було б: «у адресата чуть не случился второй приступ».

«Бронзовые фигуры 12 государственных деятелей, в частности <...> гетманов Богдана Хмельницкого, Петра КОНАШЕВИЧА, САГАЙДАЧНОГО...» («Комсомольская правда в Украине», 29 грудня.)

От кажуть, де два українці, там три гетьмани. Комсомолята істотно розширили ці рамки: у них два гетьмани в одному!

Для тих, хто не в курсі, пояснюємо: Конашевич-Сагайдачний — одна людина.

Ваш Буквоїд.

Брюссель турбує наша екологія

Україна посідає 110-е місце серед майже 130 країн світу, в яких було проведене дослідження щодо становища з навколишнім середовищем. Особливо загрозливою є ситуація з водними ресурсами. На цьому наголосив учора на прес-конференції у Києві генеральний директор Генерального директорату Європейської комісії Ж.-Ф. Верстрінге. «Ми дуже стурбовані ситуацією з екологією в Україні, — заявив він. — Забруднення зростає, і ми вважаємо, що Україна та ЄС мають вдатися до серйозних кроків, аби виправити становище». У Києві Ж.-Ф. Верстрінге взяв участь у засіданні підкомітету Комітету зі співробітництва ЄС—Україна, що займається відповідною проблематикою.

Серйозні кроки, однак, потребуватимуть велетенських інвестицій. За словами пана Верстрінге, Європейський союз не проводив дослідження щодо вартості оздоровлення української екології. Проте, наприклад, для 13 країн — кандидатів у члени ЄС заходи з приведення навколишнього середовища до євростандартів коштуватимуть 120 мільярдів євро. Звичайно, цим державам активно допомагає фінансами Європейський союз. Щодо нашої країни, то Ж.-Ф. Верстрінге заявив: «Ми не маємо вирішувати цю проблему за Україну, а лише допомогти їй. Це має бути завданням кожної країни — навести лад у власному домі. Ми можемо лише виділити певні кошти на початок, організацію цього процесу. Україна ж повинна усвідомити, що процес вимагатиме великих інвестицій».

Крім відшукання потрібних фінансових ресурсів, Україні, на думку представника Брюсселя, слід зайнятися і приведенням свого екологічного законодавства у відповідність до законодавчих актів ЄС та міжнародних документів (а таких усього близько 300!). «Це величезна робота, — зазначив Ж.-Ф. Верстрінге, — і я не кажу, що Україна має ухвалити всі три сотні законів. Вона просто повинна підвести їх під спільний знаменник. Це дуже довгий шлях, проте є закони, які слід ухвалювати негайно — ті, що стосуються води, повітря, генетично видозмінних організмів, хімікатів».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Віктор Черномирдін: «Чого ви причепилися до цього газопроводу?»

(Початок на 2-й стор.).

Черномирдін щиросердно не розуміє вислову «трубопровід в обхід», бо існує ціла газопровідна система і вона диктує, звідки й куди мають прокладати труби, щоб увесь комплекс працював надійно та ефективно: «110 мільярдів кубометрів газу йде на Захід через Україну. Чого вам іще треба? Чого причепилися до цього газопроводу?»...

Запитання «ГУ» до російського посла було також пов'язане з «польським» візитом Путіна. Всі пам'ятають хворобливу реакцію Москви на минулорічний візит до Києва Папи Римського та гучні заяви новоспеченого посла просто біля трапа літака на цю тему. І ось цього тижня Путін каже, що готовий прийняти главу Ватикану в будь-який зручний для нього час. Мало того, Алексій II уже не заперечує проти приїзду Папи, щоправда, із застереженням про деяку невчасність такого візиту. Проте Віктор Степанович вважає, що за цей час нічого не змінилося: «Адже ми кажемо про міждержавний візит, а стосунки церков — це їхні внутрішні справи». Візит до України Папи Римського, однак, був отаким саме візитом глави держави і ставлення до нього Росії було негативне, бо Папа міг начебто поглибити міжконфесійний розкол...

Щодо російсько-українських відносин, то посол вважає, що в них «проблем не було і, сподіваюся, ніколи не буде», а товарообіг у 12 млрд. доларів далекий від ідеально ймовірного у 50 млрд., проте спад подолано і, можливо, невдовзі ми вийдемо на рівень у 18 млрд., досягнутий 1996 року. Із проблем, яких немає, залишаються «прикордонні та митні справи».

Яна СТАДІЛЬНА.

Даті Туташхія виповнилося 70

Народному артистові Грузії та СРСР Отарові Мегвінетухуцесі, якому велику популярність принесла роль Дати Туташхія за однойменним романом Чабуа Аміреджибі, цього тижня виповнилося 70 років.

Президент Грузії Едуард Шеварднадзе нагородив актора і громадського діяча, художнього керівника театру імені Коте Марджанішвілі орденом Честі за особливий внесок у розвиток театрального та кіномистецтва. У спеціальному листі з нагоди ювілею Отара Мегвінетухуцесі президент наголосив, що «любить цього актора, і цю любов поділяє багато хто і в Грузії, і за її межами».

Мегвінетухуцесі, як кращому виконавцеві драматичної ролі року, нещодавно було присуджено почесну російську театральну премію «Чайка». Отар «Туташхія» одержав подарунок — невеликий конверт і від відомого бізнесмена й мецената Бадрі Патаркацишвілі, який перебуває в міжнародному розшуку на вимогу російської генеральної прокуратури. Щоправда, вміст конверта так і зостався невідомий. Цікаво, що екс-чемпіонку світу із шахів Ноні Гаприндашвілі Патаркацишвілі профінансував її ювілей і подарував новісінький «Крайслер».

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

«Потепління» більше Вашингтон не непокоїть

Світ про Україну

(Початок на 1-й стор.).

«Зараз ядерної зброї вже немає, — продовжує **«Нью-Йорк таймс»**. — Чорнобильську АЕС закрито. Однак відносини України з Росією сьогодні потеплили, як ніколи: на останньому саміті в Харкові (це місто розташоване за 40 км від російського кордону) під українськими та російськими прапорами, що майоріли на всіх вулицях, Леонід Кучма та Володимир Путін запевняли один одного у взаємній дружбі та необхідності зміцнення економічних зв'язків. Ще зовсім недавно таке «потепління» викликало б бурю у Вашингтоні. Та зі зміною відносин між Заходом та Сходом, спричиненою покращенням російсько-американської дружби, США, схоже, викреслили Україну зі своїх геополітичних планів».

«Файненшел таймс» розмірковує над подальшим співробітництвом між Україною та МВФ. «Україна навряд чи досягне згоди з МВФ щодо нових кредитів після парламентських виборів 31 березня, — вважає автор. — Як правило, ця країна «відкладає» своє співробітництво з МВФ та іншими іноземними кредиторами, які пропонують реформістські програми, на час передвиборної кампанії. Аналітики вважають, що нині є підстави для певних застережень, бо урядові фінансові ресурси тепер потужні, як ніколи. Водночас опозиційні лідери звинувачують владу в маніпулюванні податковою політикою на користь обраних компаній, котрі підтримують владні структури».

«Бі-бі-сі ньюс» коментує підсумки російсько-польських переговорів: «Результати візиту президента Росії Володимира Путіна до Польщі вочевидь задовольнять газову індустрію РФ. Однак його наслідки можуть залишити Україну в повному «холоді». Містер Путін та президент Польщі Александр Квасневський намагалися зміцнити економічні зв'язки між двома країнами. Центральна та Західна Європа сьогодні є найбільшими споживачами російського газу, а головні експортні шляхи зараз ідуть саме через Україну. Однак «Газпром» звинувачує Київ у несанкціонованому відборі газу з трубопроводів, що проходять українською територією. Тому компанія запропонувала побудувати новий трубопровід через Білорусь. Отож Україні залишається лише сподіватись на те, що прокращення зв'язків Києва з Москвою та традиційна підозрілість польських громадян до російських інтересів підірвуть плани будівництва нового трубопроводу».

Підготувала Тетяна ПАСОВА.

Відпочинок — справа непроста

Після тритижневих канікул Сейм Латвійської Республіки відновив роботу. Депутати просто змушені були добре відпочити, бо восени мають відбутися парламентські вибори, а отже, весь період до них доведеться важко працювати.

Загалом завдання відпочити і розважитися було розв'язано. Однак для деяких із втратами. Так, Яніс Гайгалс, котрий знімався для обкладинок модного журналу, чудово провів час у містечку Целамзее в Альпах. У інтерв'ю газеті «Вакара зінас» він сказав: «Погода була прекрасна, компанія гарна. Весела поїздка туди й назад через кордон з піднятою головою!». Кажучи про голову, Яніс Гайгалс мав на увазі, що для громадян Латвії встановлено безвізовий обмін з країнами «шенгенської зони». Неприємність була лише одна — розбиті окуляри гірськолижного «прикиду».

У депутата Яніса Лагздиньша неприємності були значно серйозніші. Він вирішив зустріти Різдво та Новий рік у Латвії. Лагздиньш — домовласник і, щоб розім'ятися та зекономити на двірнику, зайнявся прибиранням снігу, якого цього року випало не менше, ніж в Альпах. За припущеннями парламентарія, на 50-метровій ділянці вулиці він прибрав близько 20 кубометрів снігу. Але лопатою працювати — це не в Сеймі засідати! У результаті — грижа. Як сказав Яніс Лагздиньш тій же газеті: «Вочевидь, праця політика мене серйозно виснажила. Бо ледьледь можу виконувати свої обов'язки господаря дому...»

Пан Лагздиньш — один із провідних функціонерів своєї партії, і навряд чи «партайгеносе» (так перекладається німецькою латиське «товариші по партії») дадуть можливість йому після виборів перекваліфікуватися на кербуда. Адже у Латвії вибори лише за партійними списками і перевірених бійців просто так не відпускають. Так і виснажуватиметься, отримуючи «чистими» близько півтисячі латів (4 тисячі 200 гривень) на місяць.

Володимир СТРОЙ.

Рига.

Фотофакт

Традиційний тайський масаж знову набуває популярності через його лікарські властивості, і не лише для людей. Сара — шестимісячний пудель — насолоджується масажем у новому бангкокському салоні масажу для собак «Доджі Бег». Власник цього салону Таніт Кітіканокут переконаний, що собакам він принесе лише користь. Одна година насолоди для маленького собаки коштує 8 доларів, а для великого — 12.

Фото АП.

Вантажівка розбилася об... хлопчика

Шведська транспортна компанія має намір судитися з 13-річним Емілем Агертегом, який потрапив під її вантажівку. Хлопчик, що вибіг на дорогу, на щастя, відбувся лише струсом мозку й порізами. Автомобіль під час зіткнення також дістав пошкодження. Принаймні власники компанії тепер намагаються одержати гроші за зламану решітку радіатора і розбиту фару.

«Один із менеджерів компанії зателефонував нам додому і почав з'ясовувати, чи має Еміль страховку. Його навіть не цікавило, як він почувається після аварії», — розповіла мати хлопчика. Страховку хлопчик має, і, хоча поліція не висунула жодних обвинувачень, найімовірніше, компанія отримає гроші за «скалічену» вантажівку.

Індійський цирульник

Мешканець індійського міста Бхопала Дж. Н. Бхаті потрапив до Книги рекордів Гіннесса і цілком може претендувати на роботу в призовному пункті: він умудрився оббрити за 108 годин безперервної роботи 1 451 людину. Не «під нуль», звісно, а бодай з якоюсь претензією на модельність він постриг 929 чоловіків і 522 жінки, згаявши на кожного з них у середньому по 4,46 хвилини робочого часу. Незадовго перед тим Бхаті отримав кілька призів місцевого масштабу — за найбільшу кількість стрижок, зроблених із заплющеними очима, і за те, що постриг 800 мешканців свого міста за 48 годин, витративши на кожного лише три з половиною хвилини.

Довге «вухо Москви»

У лондонських ресторанах, можливо, невдовзі з'явиться новий хіт — суп «вухо Путіна». Рецепт екзотичної страви розповіла кореспондентові **«Таймс»** по телефону дружина президента Росії. Отже, для того, щоб приготувати «вухо Путіна», потрібні судак, щука, картопля, морква, цибуля, яйця, помідори, апельсинова шкурка, селера, цибуля ріпчаста і приправи. За непідтвердженими даними, цей суп — усього-навсього одна з різновидностей юшки. А своєю незвичайною назвою він, найпевніше, зобов'язаний переговорам на телефонній лінії Москва — Лондон.

Юридичного зв'язку не втрачено

Тимчасова слідча комісія з розслідування обставин загибелі журналіста Георгія Гонгадзе повинна забезпечити контроль за реєстрацією ЦВК Миколи Мельниченка у кандидати в народні депутати, вважає член комісії, народний депутат Сергій Головатий. За його словами, є всі підстави для такої реєстрації, оскільки «майор не розривав юридичного зв'язку з державою і на сьогоднішній день залишається її громадянином». Для Мельниченка Україна — «країна проживання», а США — «країна притулку, де він вимушений перебувати у зв'язку з загрозою його життю», підкреслив народний депутат.

Сергій Головатий назвав безпідставними заяви голови ЦВК Михайла Рябця про те, що, найпевніше, Мельниченка не буде зареєстровано кандидатом у народні депутати. «У голови ЦВК, мабуть, є свої підстави не бажати повернення Мельниченка, щоб він не сказав те, що знає», — припустив Сергій Головатий.

Члени комісії вирішили запросити на засідання Михайла Рябця, щоб він відповів на ряд запитань. Народні депутати також висловилися за тісну співпрацю з новоствореною парламентською комісією з контролю за дотриманням прав громадян на виборах 2002 року.

Крім того, 9 членів слідчої комісії підтримали рішення надіслати листа з проханням провести експертизу записів Мельниченка у тій частині, де нібито йдеться про напади на народного депутата Олександра Єльяшкевича, на помічника народного депутата Сергія Головатого Олексія Подольського та про записи розмови глави держави і Михайла Рябця. Структуру, до якої звертатимуться члени комісії, Олександр Жир відмовився назвати. Але він сподівається, що результати експертизи надійдуть протягом місяця і будуть представлені на засіданні комісії. Щоб прискорити «справу Гонгадзе» народні депутати вирішили запросити на засідання слідчих Генпрокуратури та експертів, які проводили експертизи ДНК в Україні та за кордоном. Адже досі українські слідчі не взяли до уваги результати експертизи, проведеної у Німеччині.

Юлія ШЕЙКО.

Фотофакт

У Національному музеї Львова розпочалася благодійна акція: тут збирають кошти на реставрацію старовинних ікон.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Урожай зберемо європейський!

В Україні до липня 2002 року буде запроваджено нову систему визначення якості зерна.

Про це повідомив віце-прем'єр-міністр Леонід Козаченко після підписання в четвер меморандуму про взаєморозуміння між урядом України і Європейським банком реконструкції та розвитку зі створення в країні систем складських свідчень.

За його словами, нині фахівці Держкомітету стандартизації, метрології та сертифікації України розроблять методологію визначення якості зерна, що буде максимально наближена до європейської.

Як зазначив віце-прем'єр, запровадження нової системи дасть можливість аграріям отримувати вищу плату за зерно та уникати втрат.

Слабка ланка

Коментар

Домовленості російського президента Володимира Путіна з польським президентом Александром Кваснєвським щодо будівництва другої черги ямальського газопроводу через Білорусь, в обхід України, на Словаччину, Італію і далі, асоціюються з відомою телепередачею про слабку ланку.

А якщо відкинути політичну риторику про стратегічні «союзи», то сталося те, що й мало статися. Адже, як головний експортер природного газу в країни ЄС, Російська Федерація не збирається віддавати ці «лаври» будь-кому, Норвегії в тім числі. І Володимир Путін міг би й не нагадувати полякам, що норвезький газ дорожчий за російський — Польща прискорила б спорудження другої черги газопроводу хоч так, хоч так, бо вона залежить від російських енергоносіїв не менше, ніж Україна. А її негативне сальдо торговельного балансу з Росією, яке торік вже наблизилося до 4 мільярдів доларів, вказує, що вона також вразлива ланка у переговорному процесі з цього приводу. До всього, Польща має неабиякий дефіцит бюджету й економіку, яка пасе задніх серед країн, що готуються до вступу в Євросоюз. Якщо не реалії, то економічні перспективи України мають значно привабливіший вигляд вже тому, що нам зарано готуватися до Євросоюзу. Якби на часі — ми нізащо не погодилися б на роль третього зайвого в боротьбі за транзитний приз розміром у загальний обсяг власного імпорту.

Нагадаю: ще недавно в рахунок оплати за роботу транзитних магістральних газопроводів Україна щорічно отримувала близько 30 мільярдів кубометрів газу вартістю близько 2,4 мільярда доларів. Хіба у зовнішньоекономічному відомстві держави не знали, що майже всі ці гроші спрямовувалися на загальнодержавні потреби, а не на розвиток газової галузі!? Знали, бо якщо ні, то найслабша ланка — це відомство!

Хіба в Мінпаливенерго не знали, що попит на природний газ в Європі зростатиме дуже стрімко, а реальна потреба України в цьому енергоносії значно вища за рівень його споживання!? Знали, бо активно планували створити газотранспортний консорціум за участі Росії, України і когось третього... Чи не стратегічного інвестора, який, судячи з російсько-польських домовленостей, є також дуже важливою ланкою. Багатьох цікавить, чому не переконали тогочасного Александра Кваснєвського (Не Путіна ж переконувати!) у тому, що гра у зайвого — не по-сусідськи? Мали б обстоювати власні інтереси, щоб не бути осторонь російських планів щодо білорусько-польського газового плацдарму й активізації російсько-польської торгівлі. Останнє не менш важливо з огляду на те, що в Євросоюз планують вступити і Росія, і Польща. А Україна, на думку Євросоюзу — найслабша ланка.

Сергій ВЛАД.

Новодєточкіни

Хоча й на таке прізвисько міг би образитися герой відомої кінокомедії «Бережись автомобіля». Бо кошти від продажу викрадених автомобілів переказував дитбудинкам, пансіонатам для престарілих. Утім, сучасні його послідовники переслідують корисливі цілі.

Кілька років тому в їхнє поле зору потрапив голова правління одного з ВАТ, в якого новодєточкіни викрали новенька «Ауді». Пошуки міліції не дали результату.

Та через місяць злочинці зателефонували і натякнули: мовляв, нам — гроші, тобі — авто, інакше розберемо його на запчастини. Чоловік заплатив вимагачам, і невдовзі «Ауді» знову радувала законного власника.

Минуло кілька років. Якось уночі авто знову викрали. Цього разу із гаража. Перед «операцією» злодії перерізали телефонні дроти.

Потім з допомогою автогену вирізали замок.

А потім усе повторилося за попереднім сценарієм: заява в міліцію, марні пошуки, телефонний дзвінок після кількатижневої паузи. І така само пропозиція: хочеш, щоб повернули авто, позолоти ручку. Машина знайшлася аж у Луцьку. Біля приміщення... УМВСУ у Волинській області.

— У цьому разі потрібно було заявити про факт вимагання в міліцію, — каже начальник оперативно-пошукового відділення карного розшуку УМВСУ в Рівненській області капітан міліції Валерій Хоронжук. — Уже двічі машина потрапляє в поле зору злодіїв. І ніхто не дасть гарантії, що останній.

Торік ми провели успішні операції по чотирьох випадках вимагання за викрадені авто у Рівному, по двох — у Дубно.

За словами Валерія Хоронжука, на вимоги бандитів погоджуються не одиниці. Скажімо, минулого року в області було викрадено більш як сто автомобілів. Половину повернуто власникам завдяки зусиллям міліції, 10—15 відсотків випадків — коли потерпілі самі знайшли транспорт, решті повертають авто бандити за викуп.

— Зазвичай, торги починаються із тридцяти відсотків вартості автомобіля, — розповідає Валерій Хоронжук. — У міліцію потерпілі звертаються відразу після викрадення, у стані шоку. А згодом чимало з них потрапляють «на вудку» вимагачів, бо бояться помсти.

На жаль, у нашій країні немає належного механізму захисту свідків. Коментарі, гадаю, зайві.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Вісті з Миколаївщини

Пам'ять про редактора

Обласну журналістську премію імені Анатолія Самойленка засновано розпорядженням глави Миколаївської облдержадміністрації.

Лауреатів премії визначатимуть щороку до Дня журналіста. Для цього створено спеціальну комісію. Переможців нагороджуватимуть дипломом і грошовою премією у розмірі чотирьох мінімальних зарплат. Кошти надаватимуть облдержадміністрація обласна організація НСЖУ.

Бібліотечний Інтернет

У Миколаївській центральній бібліотеці імені М. Кропивницького відкрито безоплатний Інтернет-центр на сім робочих місць. Організовано й безплатне навчання для всіх бажаючих.

Центр масового доступу до Інтернету створено завдяки успішній участі бібліотеки в конкурсі «Інтернет для читачів публічних бібліотек», оголошеному Держдепартаментом США.

Сімейний дитбудинок справляє новосілля

Тринадцять років тому миколаївське подружжя Руссів — Віктор і Тамара — організувало сімейний дитячий будинок.

Трикімнатна міська квартира в цій ситуації — не така вже й розкіш. Але за цей час зігріто увагою і любов'ю п'ятнадцять дитячих доль, маленьких душ, позбавлених материнського й батьківського тепла.

Нині у великій дружній сім'ї — новосілля. У селі Надбузькому Миколаївського району Русси звели чудовий двоповерховий будинок — зі спальними кімнатами, їдальнею, бібліотекою, спортзалом, посадили фруктові дерева. Звичайно, самій сім'ї важко було б здійснити свою мрію. Допомогло українське представництво британської благодійної організації «Надія і житло для дітей».

Тихої води, «лоцмане»!

ВАТ «Дамен Шілярдс Океан» здав в експлуатацію катер «Лоцман Копанов», збудований на замовлення державного підприємства «Дельта-Лоцман». Судно, призначене для доставляння лоцманів і спеціального спорядження, не має собі рівних у вітчизняній практиці.

«Невичерпне джерело (євреї-художники та художники про євреїв)»

— під такою назвою відкрито виставку в Миколаївському художньому музеї імені В. Верещагіна.

Здійснилася (на жаль, після смерті) мрія завідувачки експозиційного відділу Наталії Сафонової.

Ідею виставки реалізовано у двох комплексах експонатів. В одному — твори, в яких відображено особливості єврейського національного мистецтва, образи із життя єврейських громад, єврейські традиції (роботи Р. Фалька, Р. Вайнштока, А. Тишлера, А. Антонюка та інших майстрів). У другому — твори художників-євреїв, які зробили вагомий внесок у вітчизняне та світове образотворче мистецтво, — І. Левітана, І. Бродського, М. Антокольського.

Учитель починається... зі школи

Держадміністрація Миколаївського району і ректорат Миколаївського державного педагогічного університету уклали договір про співробітництво. Діяти він почав зі створення в університеті земляцтва — нині тут навчаються 99 вихідців із сіл району.

Керівництво району в цій ситуації — не пасивний споглядач. З коштів бюджету оплачують комунальні послуги, електроенергію... Іногороднім молодим спеціалістам виплачують підйомні. На весь опалювальний сезон закуповують вугілля. Школи одержали в подарунок 30 комп'ютерів.

Анатолій РОМАНЮК.

Фотофакт

Викладач Київського національного університету культури та мистецтв Вадим Крайник проводить заняття з фотографії у майбутніх телеоператорів.

Фото Олексія ШИБАНОВА (Укрінформ).

Одна мова добре. Дві — ліпше!

Точка зору

У Верховній Раді перебуває кілька законопроектів з мовних питань, які збираються винести на розгляд найближчим часом. Це загострило полеміку навколо мовної проблеми, а близькість парламентських виборів надає їй яскраво вираженого політичного забарвлення.

У грудні українськими телеканалами пройшли досить примітні сюжети, що стосувалися перепису населення. Цю подію політики не забарилися використати, щоб напередодні виборів нагадати про тих, кого електорат устиг уже добряче призабути. Товариство «Просвіта», наприклад, протестує проти формулювання в анкетах питання про мову і навіть погрожує закликати міжнародні організації не визнавати результатів обліку. Мовляв, число людей, які вважають своєю рідною мовою українську, може бути занижене. Запитання «чи вільно ви володієте українською мовою?» вони вважають некоректним, а запитання про другу мову, якою людина вільно володіє, взагалі провокаційним.

А в місті Рівному члени Національного молодіжного конгресу до кожної десятої поштової скриньки вкинули листівку із закликом узагалі не повідомляти про вільне володіння російською мовою. Як вважають молоді націоналісти, позитивна відповідь на нього дасть козирі тим, хто хоче надати російській мові державного статусу.

Дивні справи твої, Господи! «Просвіта», яка головним своїм завданням ставить просвіту народу (про що свідчить її назва), вважає дані про знання інших мов провокацією, а молодь епохи інформаційного вибуху закликає приховувати знання російської мови, яка, як і будь-яка інша мова, є засобом прилучення до світової цивілізації.

Утім, тут не промисл Божий, а пристрасті цілком земні, круто замішані на боротьбі за владу. Майбутні вибори уже почали справляти свій деформуючий вплив на суспільне життя країни. Дуже прикро, що у передвиборні жорна потрапила й така делікатна проблема, як мовна. Вона надто болюча для того, щоб віддати її на відкуп політикам, котрі претендують говорити від імені народу.

А сам народ? Він, як завжди, мудріший. І жодних мовних проблем на рівні звичайного, нормального спілкування не виникає.

І не повинно виникати. Знання різних мов — не лише ознака високої культури чи гарного тону. Це — веління сучасного суспільства, інтегрованого в світову господарчу систему. Ректор Запорізького національного технічного університету академік Сергій Бєліков у день посвячення в студенти виголошує спіч трьома мовами: українською, російською, англійською. Студентів це не дивує — сучасний фахівець, який прагне досягти серйозного успіху в будь-якій справі, має досконало володіти цією мовною тріадою. Мабуть, і в страшному сні не могло привидітися мудрому академікові, що його випускникам доведеться приховувати своє уміння вільно володіти мовами.

Нині в Запорізькій області набуває розмаху акція «Комп'ютерний клас — кожній школі». Тисячі дітей, насамперед у сільських школах, оволодівають комп'ютерною грамотою. Але як можна оволодіти Інтернетом без знання російської чи англійської мов, на які у всесвітній павутині припадають практично всі інформаційні ресурси? Навіщо прирікати своїх дітей на життя на інформаційних задвірках? І чи вартий сьогочасний успіх у політиці глобального відставання нашої держави в інформаційних технологіях?

Питання про мови настільки серйозне, що, немає сумніву, його треба вивести з політичної площини, убезпечити від неминучих передвиборних спекуляцій. Тут доречно навести думку глави держави. У недавньому інтерв'ю газеті «Труд» Президент України сказав, що державною мовою в Україні має бути українська, але російська не повинна почуватися тут іноземною, бо ми багато в чому будемо обділені з усіх точок зору. Президент висловив здивування з приводу того, що народний депутат і лідер «Просвіти» Павло Мовчан виступає проти поширення в Україні російської мови на відміну, скажімо, від англійської. Багато хто з політиків, вважає глава держави, спекулює на мовній проблемі, при цьому не роблячи нічого реального для зміцнення української мови.

Як повідомила українська служба Бі-бі-сі, П. Мовчан коментуючи слова Президента, заявив про загрозу порушення Конституції, яка, за його словами, не передбачає офіційного статусу будь-якої мови, а лише називає українську — державною.

Правильно хтось зауважив: будь-якої мови навчитися нелегко, але найважче навчитися спільної мови. Тільки проблема ця — вже не мовна.

Володимир СОТНИКОВ,
журналіст.

Запоріжжя.

Від редакції. *Прикро, що цей лист із Запоріжжя розминувся з листом на цю саму тему, але з Сімферополя (див. статтю В. Качули «Так нас «перенаціоналізовували» — «ГУ» за 19. XII. 2001 р.). Нагадаємо, там ішлося про «мовні» питання перепису в Криму. Факти кричущі: не питаючи, писали, що рідна мова людини — російська, а якщо вона зверху дописувала все-таки «українська», її звинувачували у «псуванні анкети»(!) і «націоналізмові»(!!!). Обліковці не хотіли слухати про іншу, окрім російської, мову: їм повідомляли дату народження «16 серпня», а вони писали «16 апреля». Нічогенький державний перепис! Дещо схоже подекуди спостерігалося навіть у Києві. Добре казати, що «російська не повинна почуватися іноземною». Адже реальне ставлення до української — навіть не як до іноземної, а як до мови резервації! І річ, мабуть, не лише у передвиборних іграх, а й у побутовому постколоніальному синдромові. Адже помічено: колишні колонії у своїй державній практиці повторюють практику метрополії. Метрополія полюбляла все уніфікувати. І колишня колонія туди само! Припустімо, під час перепису всіх пишуть «бурундійцями», а рідну мову — французьку. Як зручно і прогресивно! І неважливо, що бурундійці розмовляють різними мовами. А потім філологічні проблеми Бурунді доводиться розв'язувати оонівським миротворцям.*

Мабуть, наш колега із Запоріжжя має рацію: питання про мови треба вивести із площини політичних спекуляцій. Тільки от заковика: куди вивести? Адже під час перепису по наших квартирах ходили з анкетами не академік Бєліков, не Мовчан і не Кучма — тобто не політики і не «надто грамотні вчені», а люди з народу, який «завжди мудріший». І от виявилося, що не завжди, на жаль! На жаль, цей анонімний «народ» любить усе простіше і не поспішає збагачуватися мовною тріадою за прикладом академіка Бєлікова. І все це, як справедливо зазначив наш запорізький колега, відбувається в епоху інформаційного вибуху! Мабуть, коли пилюка від цього вибуху осяде, то країну під назвою Україна ми зможемо знайти лише в Інтернеті. От така буде, як вишукано висловлюються суто мономовні українські футболісти, «ыгра» — неодмінно з м'яким «г»!

Рік почався з гоголя-моголя

Гоголь, який увів у російськомовний обіг чимало українізмів, не знайшов там відповідників багатьох наших слів, зокрема, й слова «вечорниці», яке виділяв у тексті як чуже росіянам. А українські буквалісти, повертаючи Гоголя Україні, ніяк не можуть перелізти через частокіл чужої лексики і теж подають свою реалію у тексті курсивом, ніби вона не наша! Але різниця між «вечорницями» і «вечорами» — як між вишитим рушником і «полотенцем». Першим прикрашають лики святих, другим утирають грішний писок.

Фото УНІАН.

Новорічної ночі телеканал «Інтер» показав свій (спільно з ОРТ) художній «продукт» за мотивами гоголівських «Вечорниць на хуторі під Диканькою»

«Вечера» в даному разі не значить «Вечори». Гулянки на хуторі в Рудого Панька по-російському Гоголь назвав «вечерами». Перекладене українським «вечори», слово втратило свій зміст, бо такі гулянки в нас вечорами не звалися. Це класичні українські вечорниці.

Ну а нам знову пропонують «Вечори».

Згадаймо, як за часів СРСР українське ТБ показувало перекладені російською мовою українські мультики і «Лісову пісню» Лесі Українки (списавши в архів чудову україномовну екранізацію). А як затято нівечило воно російськомовними дубляжами українські фільми «Тіні забутих предків», «Циганку Азу» та інші. Масовими тиражами поширювалися в російських тлумаченнях твори українських письменників. У першому-ліпшому райцентрі від Закарпаття до Луганщини можна було придбати вірші М. Вінграновського, але вже як «Стихотворения». Для наших дошкільнят київське видавництво «Веселка» турботливо ілюструвало гарними малюнками збірку перекладеного П. Грабовського під назвою «Солнышко и дождик» (тираж 400 тисяч)! А для наших дитсадків — вірш І. Неходи «Ми живемо на Україні» («... и крепко любим мы ее»)!

Плоди цієї любові ми тепер пожинаємо на книжкових розкладках «петрівок». Щоб відучити народ від рідної мови, доволі зробити дві речі. По-перше, не впустити в його говір духовних багатств людства, а, по-друге, перекласти і нав'язати йому чужим наріччям усе, що витворив його власний геній.

Порівняймо: посольство Франції в Україні дає нам гроші на те, щоб ми перекладали найкраще з їхньої літератури українською мовою, тоді як Росія завалює нас вагонами своїх книг, бо це «відповідає стратегічним інтересам» Росії. Мова коштує дорого. Той, хто переходить на чужу мову, мусить за це добряче платити. Якби ж то тільки з кишені. Платимо оптом і вроздріб свободою.

Нові часи — тонші методи. Список обмежень української мови ось-ось має поповнити новий закон про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. Проект такого закону подав до Верховної Ради восени 2001 року сам гарант Конституції (дотримання 10-ї статті якої поки що гарантується з точністю до навпаки). Бо дуже треба нам в Європу, хоч там за 10 літ існування Хартії її ратифікували у тій чи тій вигідній для себе частині тільки 14 держав. То байдуже, що сама Хартія покликана захищати мови, які перебувають на межі зникнення, і зобов'язує нацменшини дбати про мову свого громадянства. Байдуже, що в нас діє Закон про національні меншини, яким цілком застережено мовні права меншин. Світ визнав цей закон одним з кращих у галузі міжнаціональних взаємин. Дублювати його означало б, що Україна не шанує вже ухвалених законів! Утім, це й так очевидно на прикладі нехтування нині чинного Закону про мови. І на те нема ради. Досі не прийнято нового закону про мови, який передбачав би хоч якийсь контроль і санкції проти порушників (у Верховній Раді залежалося шість законопроектів, зокрема, й поданий Кабміном). Не розроблено і Концепції державної мовної політики (цю роботу ініціював і «забув» довершити на початку 1999 р. Департамент з мовної політики, розформований 1 квітня 2000 р.). Внутрішні потреби України вимагають негайно створити повноцінний спеціалізований державний орган для виконання затверджених урядом програм мовного розвитку (їх ніхто не скасовував), а також для нагляду за дотриманням конституційних гарантій. Натомість (в Європейський рік мов!) ліквідовано куций відділ моніторингу мовної політики в Кабміні і навіть відповідну Раду при Президентові. Отож приєднання до Хартії — нелогічне. Або логічне — але як пропагандистська акція перед виборами чи як відчіпна для Парламентської Асамблеї Ради Європи.

Рік України в Росії, чи Росії в Україні, чи просто єдиної і неділимої Росії, рік витіснення України з України почався з широкомасштабної мовної агресії і коштом українського платника податків. На Новий рік, хоч як перемикай телеканали, годі було знайти живе українське слово, не засмальцьоване до мертвотного блиску офіціозом або не висміяне українофобськими кавеенами, що їх увечері 31 грудня крутили паралельно аж два.

Може, наші філософи ще пояснять, чому об'єктом оскоплення, денаціоналізації, підміни сурогатом, усунення з майданів та екранів, витіснення з масової свідомості став його величність український гумор та пісня. Багато розуму не треба, щоб збагнути: це — знак великої біди.

Фільм «Вечори», прикриваючись Гоголем, побудовано на протиставленні сучасної російськомовної естради та обрядової української пісні. Пародійовано не тільки класика — потоптано народне мистецтво жарту, принижено українські звичаї, спаплюжено пісню, висміяно вимову й саму мову, яку підмінено неоковирним суржиком як ознакою соціальної та національної меншовартості. Із цнотливої вередулі Оксани (Ані Лорак) та її подруг (дует «Віа Гра») зроблено таких собі розчепурених під етнографію барменш. З Вакули (О. Скрипка) — недоумка-недорікуу, що на ньому висить чиясь невиразна напівшуба-напівкаптан. А він же ще й співає, себто кривляється, передражнюючи вороги та діаспору. Мовляв, нате вам ваше: отакі ви, хохли. А де це бачено, щоб українка танцювала на застелених столах серед пляшок і страв? Солоха (Лоліта) вже не моторна молодиця, а статична картинка для плейбоїв, не годна навіть для водевілю. Це розрахунок на нашу слабку пам'ять чи, навпаки, матюк у блискучій упаковці? Весь «місцевий колорит» зведено до пиятик, пожирання наїдків, п'яних мармиз та дешевого бутафорського антуражу. Отак «побачена» теперішня Україна. Чи такою її показав Гоголь? Зрештою, тут (не за Гоголем) гору бере Чорт (Кірков) — совок-космополіт, випещений гастролер, занесений у провінцію, від якої його аж верне. Він щиро демонструє свою зневагу до України, не тільки гоголівської, яка повинна ним захоплюватися, але якої він не приймає і розуміти не збирається. Вона для нього — зал плебеїв. А тюхтій Вакула має лише відтінити зіркову велич Чорта. Ну, дали поспівати по-московському і Таїсії Повалій. Здавалося б, такий собі приший кобилі хвіст до Гоголя. Однак тут з-під споду визирає умова: хто визнає наші правила, той у нашому палаці свій. А от О. Пономарьов промайнув у вишиванці десь там у натовпі мовчазний і якийсь геть сумний. Воно й зрозуміло, чому. Що можна фольклорному гуртові, те зась україномовній естраді. Мета мюзиклу цинічна. Це банальна реклама-розкрутка, парад зірок з приправою сьогоденних забаганок у політиці та настанов шовіністичної стратегії Росії. Але зроблено це не в Росії, а таки в нас!

Заради якої святої ідеї мусимо підспівувати Москві? І чому саме ціною втрати своєї мови та самобутності? Заради ідеї слов'янської єдності? Коли заходить про любов до слов'янства, то всі росіяни-панславісти давно мали б опанувати українську мову бодай з тієї причини, що в ній давньослов'янський елемент — куди виразніший, ніж у молодшій периферійній московській мові! А в російській мові академік Трубачов («Вопросы языкознания», 1957, № 5, с.67) з 10779 слів (крім власних імен та етнонімів) виявив пізніх запозичень 6304 (більше половини — 58,5%!), слів загальнослов'янських (і ранніх запозичень) 3191 (29,5%), власне російських слів 93 (0,9%), а східнослов'янських — лише 72 (0,8%). Як бачимо, замало для підтвердження теорії братньої триспальної колиски, зате який тривалий і плідний вигляд має спільна історія слов'янства! Хочеш дбати про спільне коріння — вчи українську!

Віталій РАДЧУК,
доцент Київського Національного університету імені Т. Шевченка.

Українська суперечка триває

У конференц-залі московського готелю «Метрополь» триває матч за звання чемпіона світу із шахів за версією ФІДЕ. Друга партія, в якій Василь Іванчук грав білими, завершилася внічию. Після цього рахунок став 1,5:0,5 на користь Руслана Пономарьова.

На знімку: *під час української суперечки за світовий шаховий трон.*

Фото ІТАР-ТАСС

«Шахтар» тепер з тренером

Футбол. Нарешті завершилася майже століття епопея з пошуком нового тренера для донецького «Шахтаря». Учора було оголошено, що клуб очолив 50-річний італійський фахівець Невіо Скала.

А Блохін поки що без команди

За повідомленнями грецьких ЗМІ, відомий радянський футболіст, народний депутат України Олег Блохін позбувся місця головного тренера афінського клубу «Іонікос». Це була друга невдала спроба Блохіна вивести цей колектив на високий рівень. Остання тривала протягом двох років. У нинішньому чемпіонаті Греції «Іонікос» пасе задніх.

Нарешті в Олега Володимировича, якщо не завадять політичні змагання, з'явиться можливість показати тренерський хист удома.

І поразка не завадила

баскетболісткам запорізької «Козачки-ЗАлК» виборюти перше місце у кваліфікаційному раунді Кубка Ліліан Ронкетті. Українські спортовки в завершальному турі програли російській «Вологді» на її майданчику —73:79. Але перше місце посіли наші дівчата. У них —11 очок. Такий само здобуток у «Вологди». «Вісла» (Польща) — 8 очок, ТТТ (Латвія) — 6.

У 1/8 фіналу «Козачка-ЗАлК» 30 січня (в Москві) і 8 лютого (в Запоріжжі) зустрінеться з російським клубом «Динамо».

Перше «побачення»

Офіційно. Вже два місяці Держкомспорт України очолює професор Марія Булатова. І лише позавчора в цієї чарівної пані відбулося перше «побачення» з пресою. Марія Михайлівна поділилася планами роботи на цій відповідальній посаді. Запоруку успіху вона вбачає у співпраці головного спортивного відомства з товариствами, зокрема й у фінансовій сфері. Планується створення українського допінг-центру.

Торкнувшися теми наступної зимової Олімпіади у Солт-Лейк-Сіті, до старту якої залишилося менш як місяць, пані Булатова зазначила, що, скажімо, п'ятнадцяте загальнокомандне місце з вісімдесяти можна вважати успіхом для України.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Оголошення

Січневі привітання

(підготовлено редакцією каталогу "Золота Фортуна")

Блаженніший ВОЛОДИМИР,
Митрополит Київський і всієї України,
Предстоятель Української Православної Церкви

Славлячи народжене Богонемовля Христа, щиро вітаю Вас з Різдвяними святами, що продовжуються. Хай нове тисячоліття буде для всіх нас початком народження Христа в нас і нас во Христі Ісусі. Вознесімо наші молитви Богу про нашу Україну і її народ, про мир у всьому світі. Прикликаю на всіх Вас Його благословення, щоб Він укріпив нас у доброчесності та очистив наші душі і серця.

АНАТОЛІЙ КІНАХ,
Прем'єр-міністр України

Нехай представники кожної країни - учасниці Рейтингу - діють в інтересах свого народу. Щоб найбільшою і найважливішою цінністю була Людина. Щоб усі самовідданою працею зміцнювали мир на землі.

СТЕПАН ГАВРИШ,
заступник Голови Верховної Ради України,
Голова Піклувальної Ради Рейтингу «Золота Фортуна»

Зичу щастя, міцного здоров'я, всіляких гараздів і благополуччя. Нехай вам на відповідальних життєвих дорогах допомагає усвідомлення величності справи, яку ви робите на благо України та її народу. Бажаю мудрості і терпіння, твердості духу і щасливої долі, нових звершень в ім'я нашої Батьківщини !

ЛЕОНІД КРАВЧУК,
народний депутат України,
Голова Координаційного Комітету Рейтингу,
Герой України

Нехай Рейтинг і надалі продовжує відігравати важливу роль у формуванні національної самосвідомості, веде до вершин найдостойніших. Рейтинг "Золота Фортуна" робить дуже добру і важливу справу. Це є той позитив, який необхідний Україні.

ВОЛОДИМИР СТЕЛЬМАХ,
Голова Національного Банку України,
заступник Голови Науково-експертної Ради Рейтингу,

Хочу побажати, щоб наша гривня впевнено трималась не лише в Україні, але і в усьому світі. Бажаю щастя та здоров'я в новому році. Щоб всі ви працювали во благо і во славу нашої Вітчизни, а це означає на щастя нашого народу.

ВАСИЛЬ ДУРДИНЕЦЬ,
Міністр України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи

Нехай у наступному році обійдуть нашу Україну лиха і нещастя. Але будьте певні, у скрутний час люди нашої професії завжди готові прийти на допомогу.

ІВАН КИРИЛЕНКО,
Міністр аграрної політики України

Нехай 2002 рік принесе гарні врожаї, якими завжди так пишалася наша родюча земля. Хотів би, щоб у нашій країні люди жили заможно, були впевнені в завтрашньому дні, у майбутньому своїх дітей.

АНАТОЛІЙ ШПАК,
перший віце-президент НАН України

Прийміть мої найкращі побажання міцного здоров'я, здійснення ваших надій, творчої наснаги, шани і любові рідних і близьких людей, щастя і благополуччя.

МИКОЛА ДЖИГА,
перший заступник Державного секретаря МВС України

Прийміть найщиріші вітання з нагоди Нового Року та Різдва Христового!

Хай ці святкові новорічні дні, дні оновлення і примирення, принесуть у Вашу душу і Ваш дім благополуччя і добро, частточку сердечної любові, душевної рівноваги, впевненості та надії.

Вірте в свою справу, вірте в майбутнє, в людей і людське щастя.

Хай доля дарує лише приємні несподіванки, а звершені справи залишають тільки приємні спогади.

Хай неприємності і негаразди, проблеми і нестатки відійдуть у небуття із роком, що закінчився, а 2002 рік стане роком здійснення всіх ваших мрій і сподівань.

ВОЛОДИМИР ЛИТВИН,
Глава Адміністрації Президента України

Всі свої сили, помисли, свій розум спрямуймо на становлення єдиної України - про яку мріємо, таку, якою вона бути варта.

ВОЛОДИМИР СЕМИНОЖЕНКО,
Віце-прем'єр-міністр України,
академік Національної академії наук

Шановні учасники програми "Золота Фортуна"!

Щиро вітаю вас у ці перші дні Нового року!

Вірю, що ваші прагнення до перемоги та здобуті результати наблизять Україну ще на крок до здійснення тих намірів та планів, які постали перед нами у новому тисячолітті.

Зичу усім міцного здоров'я, доброго настрою та оптимізму. А удача - "золота фортуна" - хай буде завжди з вами!

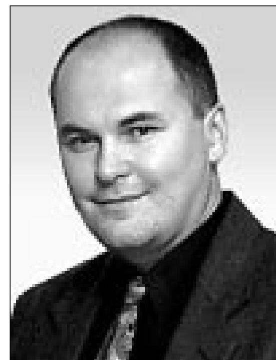
БОРИС ПАТОН, президент НАН України,
Голова Президії Рейтингу «Золота Фортуна»

Щиро вітаю вас з новорічними святами. Зичу всім вам натхнення у праці, доброго здоров'я і щасливого життя.

Сміливіше крокуйте до своєї мрії, будьте господарями життя, не бійтеся невдач, любіть життя, гордіться своєю державою, як це роблять організатори життєутверджуючої програми переможців "Золота Фортуна".

ДМИТРО АКІМОВ,
Голова Генеральної Дирекції Рейтингу «Золота Фортуна»

Бажаю міцного здоров'я, оптимізму та невичерпної енергії на довгі роки життя, а також успіхів у вашій діяльності. І нехай нашими спільними зусиллями будується добробут та гідне життя нашого чудового народу.

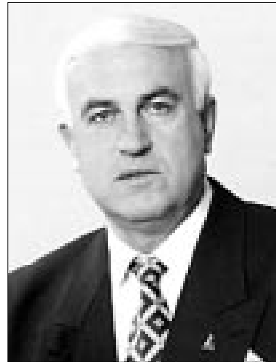
ВОЛОДИМИР МАТВІЄНКО,
голова правління Промінвестбанку України

Щиро вітаю вас з новим 2002 роком та різдвяними святами!

Бажаю вам міцного здоров'я, родинного тепла, незгасної енергії, благополуччя та добробуту. Нехай цей рік буде для вас щедрим та багатим на добро, щастя, любов і злагоду.

ВАЛЕРІЙ ПУСТОВОЙТЕНКО,
Міністр транспорту України

Хочеться побажати успіху, невтомної енергії, натхнення та сили в справі розбудови незалежної України, адже переконаний, що тільки найкращих відзначає своїми нагородами Міжнародний Рейтинг "Золота Фортуна"

ІВАН КУРАС,
віце-президент НАН України,
академік НАН України

Бажаю всім представникам української науки й надалі гідно нести благородне світло знань українському народові. Сподіваюся також, що наші видатні вчені завжди матимуть авторитет та повагу серед іноземних колег.

У ці святкові дні, коли серце кожної людини сповнене радісним передчуттям оновлення і світлими надіями, також прийміть мої щирі побажання добра і щастя.

ВОЛОДИМИР ПОВАЖНЮК,
заступник Державного секретаря МВС України, генерал-полковник:

В ці новорічні дні хочу сказати про те, що мені приємно, що лауреатами та переможцями Рейтингу стали найкращі представники органів внутрішніх справ України. Вони по праву удостоєні високих нагород за сумлінне виконання конституційного обов'язку - захисту інтересів наших громадян. Переконаний, що особовий склад Міністерства внутрішніх справ України гідний почесних нагород Рейтингу.

Щастя і добра вам, нових досягнень та перемог!

Січневі привітання

(підготовлено редакцією каталогу "Золота Фортуна")

Єпископ ПАВЕЛ,
Намісник Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври

Бережіть мир у ваших душах, допомагайте одне одному, підтримуйте слабких і тих, хто потребує цього, і ми подолаємо всі випробування. Господь прийме і труд наш, і молитву. Нехай земля українська повниться добрими діяннями. Нехай ці діяння по достоїнству винагороджуються і по достоїнству возвеличуються, як возвеличує їх "Золота Фортуна".

ВІТАЛІЙ БОЙКО,
голова Верховного Суду України

У новому році хочу побажати, щоб реформи у нашій державі приносили конкретні результати, щоб наші громадяни поважали Закон, а представники судової влади зроблять все від них залежне, щоб в Україні завжди панували мир, злагода і справедливість.

ВІКТОР ЧЕРНОМИРДІН,
Посол Російської Федерації в Україні

Бажаю організаторам Міжнародного Академічного Рейтингу "Золота Фортуна" найкращих справ, і нехай у житті Фортуна вам посміхається!

Михайло ШВИДКОЙ,
Міністр культури Російської Федерації

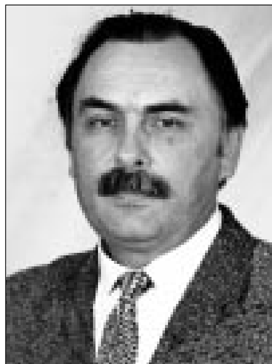
Бажаю творчих успіхів, стабільної роботи та благотворного співробітництва. Нехай наступаючий рік стане для вас успішним, радісним і щасливим.

ОЛЕКСАНДР КРІВОЛАПОВ,
голова правління-генеральний директор ВАТ "ПЕМ - Енерговугілля"

У новому році я бажаю, щоб українські підприємства працювали на повну силу, щоб вітчизняна продукція користувалася попитом у жителів нашої країни і успішно конкурувала з кращими світовими торговими марками.

Нехай все погане забудеться, а все гарне примножиться.

Пройшов ще один рік: на думку спадає вислів римського імператора, філософа і письменника Марка Антонія Авреля "Не живи так, начебто у тебе ще є десять тисяч років. Поки живеш, поки є можливість, намагайся стати гідним". То будемо ж гідні нашої чудової батьківщини - рідної України!

НВЕР МХІТАРЯН,
президент корпорації "Познякижилбуд"

Прийміть найщиріші вітання з новорічними та різдвяними святами !

Бажаю вам здоров'я, щастя, благополуччя, виконання всіх бажань та здійснення всіх планів у новому році! Нехай новий рік буде радісним та багатим на удачу!

МАРЧЕЛ МАРТІН,
генеральний директор "Кока-Кола Беверіджиз Україна Лтд."

Щирі вітання з Новим роком та Різдвом Христовим!

Нехай наступний рік буде для вас лагідним. Хай доля вас не обмине, здійсняться творчі задуми! Злагоди та добробуту в родині, натхнення, впевненості, успіхів у справах!

ВАЛЕНТИН СМИНТИНА,
ректор Одеського національного університету імені Мечникова

Дозвольте висловити поздоровлення і побажання здоров'я, удачі, благополуччя, радощів у житті.

Нехай кожний день приносить вам задоволення та впевненість у майбутньому. Шановні організатори Міжнародного Рейтингу «Золота Фортуна», ми раді були співробітничати з вами раніше і сподіваємось на подальше співробітництво.

ВОЛОДИМИР ШУБА, прокурор Дніпропетровської області

Щиро вітаю вас з новорічними та Різдвяними святами!

Нехай новий рік принесе вам, вашим рідним та близьким здоров'я міцного, щастя людського, миру земного!

Бажаю, щоб здійснювалось все замріяне та загадане вами в ім"я добробуту та процвітання рідної України.

ОЛЕКСІЙ ПРОЦЕПКО,
начальник Головного управління виховної роботи Міністерства оборони України, генерал-лейтенант

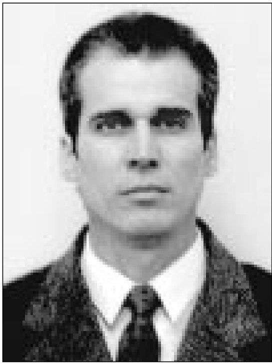
Щиро вітаю всіх славних представників Міністерства оборони України, лауреатів та переможців престижного Рейтингу "Золота Фортуна"! Переконаний, що наші воїни й надалі сумлінно виконуватимуть свої обов'язки у святій справі — захисті молодої української держави.

ДМИТРО ПРИТИКА,
Голова Вищого господарського суду України

Творчий пошук та напружена праця завжди приносять свої плоди. У новому році нехай люди повірять у свої сили. Адже досвід переконує, що можна позитивно впливати на перебіг подій.

Бо світ тримається на людях, що роблять свою справу без гучних слів.

Енріке ОРТА ГОНСАЛЕС,
Тимчасовий повірений у справах Республіки Куба в Україні

Посольство Республіки Куба бажає вам та вашим близьким успіхів, здоров'я та процвітання.

Сердечно вітаємо з Новим роком і Різдвом Христовим. Бажаємо вам міцного здоров'я, творчих успіхів, стабільної роботи та благотворного співробітництва. Нехай новий рік буде для вас успішним, радісним, щасливим.

ВІКТОР ЖВАЛЮК,
начальник податкової міліції — перший заступник Голови ДПА України, генерал-полковник податкової міліції

Від імені особового складу податкової міліції ДПА України та від мене особисто прийміть щирі та сердечні вітання з нагоди святкування Нового року та Різдва Христового !

Нехай новий рік щедро відгукнеться на всі ваші мрії, плани і сподівання, принесе вам нові здобутки і перемоги, світлу радість досягнутого та звершеного на благо рідної України !

Зичу вам міцного здоров'я, добра і щастя, миру і злагоди, творчого натхнення і непохитного оптимізму.

МИХАЙЛО ДЕРГАУСОВ,
начальник Маріупольського морського торгового порту

Нехай новий 2002 рік стане для вас джерелом бадьорості, гарного настрою та оптимізму. Щиро зичу вам у новому році професійних досягнень і творчих злетів, гідної винагороди за щоденну працю. Ми з вами у цьому житті ще багато чого не встигли зробити — ще пів світу не об'їхали, недодивилися улюблений фільм, недочитали цікаву книжку... Але ми знаємо, що всього досягнемо, адже ми, українці, вміємо працювати та любити свою державу!

ЄВГЕН ІМАС,
президент СП "Укрінтерцукор"

Вітаю вас з Новим 2002 роком та Різдвом Христовим !

Бажаю вам та вашим рідним міцного здоров'я, невичерпної енергії, творчого довголіття, злагоди та добробуту.

Світлої долі, здійснення нових задумів і звершень на благо України у новому році.

БОРИС НЕПОМЯЩИЙ,
Голова правління "УкрСат"

Плідна діяльність Генеральної Дирекції Рейтингу «Золота Фортуна» значно підвищила рейтинг цієї акції, поставила конкурс до одного ряду з відомими міжнародними конкурсами такого ж напрямку.

Сьогодні звання лауреата Рейтингу "Золота Фортуна" є однією з найвищих нагород за реальні внески в розвиток нашої країни, в становлення державності незалежної України.

Бажаємо вам доброго здоров'я, творчої наснаги, щастя, подальших успіхів у вашій почесній діяльності.

Фото з конверта

Ого, скільки насіння виставлено! Весна незабаром...
Та-ак, а що ж вибрати?

Фото Юрія ПАВЛІВА.

Київ.

Свято

Вино на радість нам дано

Уже сьомий рік у Мукачевому проходить фестиваль «Червоне вино»

Розпочинається він за три дні до свята Василя Великого, тобто старого Нового року. За цей час усі імениті винороби мають можливість продемонструвати свій високий професіоналізм, а знавці домашніх вин —продегустувати багатющий букет сонячного напою, в котрому, кажуть, — майже вся таблиця елементів Менделєєва, потрібних для організму людини.

На фестивалі були представлені не лише загальновідомі «Ізабелла», «Леанка», «Каберне», а й рідкісні для краю вина, яких у торговельній мережі не знайти. П'ять сортів вин демонстрував цього року постійний учасник фестивалю домашніх вин Іван Молнар з Мукачевого. І багато хто, обійшовши довжелезні ряди бочок, бочечок, корчаг і сулій, знову повертався до Івана Молнара, щоб купити кілька літрів вина додому. Тим, хто спізнився й не «отоварився» того дня, пропонували прийти наступного — фестиваль тривав три дні.

У підвалах багатьох виноробів, навіть попри не надто сприятливе для грон минуле літо, по кілька тисяч літрів сонячного напою все-таки є.

Фестиваль, здавалося б на перший погляд, — це узаконена масова пиятика «на шару». Бо для дегустації винороби наливали безплатно. Та навіть під кінець дня таких, хто непевно тримався б на ногах, були одиниці.

У день старого Нового року оргкомітет фестивалю, який очолив заступник міського голови Олександр Галай, визначив переможців. Серед червоних вин перші три призові місця дісталися Володимирові Райчинцю, Василеві Анталовському та Марії Сидор. Серед білих — Йосипу Машиці, Юрієві Мусі та Анатолієві Ковачу. Призи за перше місце — чорне та біле поросятка, за друге і третє — по лантуху цукру і борошна. Були переможці і в інших номінаціях. Дубова діжка за краще оформлення свого куточка на фестивалі — в Івана Станковича.

Завершальним акордом свята став широкий жест Мукачівського міського голови Йосипа Кулла. Кожен із переможців виставив для пригощання присутніх по 15 літрів вина за рахунок міського голови.

Разом із закарпатцями червоні й білі вина дегустували Людмила КОХАНЕЦЬ, Світлана ПИСАРЕНКО, Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Мукачеве
Закарпатської області.

Зима на городі

Не викидайте яєчну шкаралупу

⁎ Слід пам'ятати, що дощова та снігова вода — найкраща для поливання городу. Не полінуйтеся трохи попрацювати на своїй ділянці і зимової доби: втрамбуйте сніг, щоб він довше зберігався. Після великих снігопадів поскидайте сніг з дахів будівель та з гілок плодових дерев — якщо він заледеніє, то може пошкодити гілки.

⁎ Почувши прогноз про можливе зниження температури, не забувайте заздалегідь підгорнути сніг під штамби дерев, незакриті гілки малини, ягідників. Якщо штамби дерев восени не було обв'язано, то під час відлиги сніг біля штамба треба ущільнити.

⁎ Не поспішайте викидати яєчну шкаралупу — вона містить вуглекислі солі кальцію, магнію, фосфати, органічні речовини, що необхідні для нейтралізації грунту. Складайте її у картонну коробку: плівка на внутрішній поверхні швидко висихає, після чого шкаралупу треба подрібнити. Тепер її легко зберігати до використання на ділянці.

Усміхніться!

Лікарня після танців

— Чули новину? Петро в лікарні...

— Не може бути! Вчора ввечері я бачив, як він танцював з якоюсь блондинкою...

— Отож... Його дружина теж це бачила.

Дмитро ПОПЛАВСЬКИЙ.

Черкаси.

А я роблю так

Де п'ють, там і ллють

Якщо трапилося так, що на вашій сліпучо білій скатерті розпливлася брудна пляма, не панікуйте й не кидайте її відразу до брудної білизни. Постарайтеся вивести пляму, поки вона свіжа. Якщо це слід від гірчиці, протріть забруднене місце гліцерином, а потім заперіть у теплій мильній воді. Пляма від червоного вина зникне, якщо ви опустите скатертину в киплячий розчин з «Персолі» та прополощете. Фруктових плям можна позбутися, замочивши скатерть у воді з нашатирним спиртом чи перекисом водню, після чого її треба добре прополоскати. Якщо скатерть кольорова, то намильте її, додавши на один літр гарячої води ложку нашатирного спирту. Виправу скатертину треба підкрохмалити, інакше вона не матиме вигляду. Не пересушуйте її, щоб легше було прасувати, а після прасування не кладіть відразу у шафу — хай години зо дві охолоне при кімнатній температурі.

Стефанія ЛУСКА.

Коломия
Івано-Франківської області.

Народний календар

Січень без снігу — літо без хліба

19 січня — Водохрещі, Водохреще, Йордана. Це третє і завершальне свято різдвяно-новорічного циклу. З ним пов'язують хрещення на Йордані Христа.

20 січня — Івана Предтечі, Хрестителя. У цей день виносять хліб, що лежав на покуті від багатої куті, і, розламавши на шматочки, годують тварин.

21 січня — Опанаса, Пів-Івана, Різдвяний день. Його ще називають днем «проганяння свят». Завершуються усі святки зимового циклу.

23 січня — Маркіяна. Який день — таке й літо. Іній на стіжках — на мокрий рік.

25 січня — Тетяни. Якщо вигляне сонце, то рано прилетять птахи з вирію, а коли сніжно, то дощитиме по літі.

Прикмети січня

- Сіра ворона при заході сонця самотиною сидить на верхівці найвищого дерева — чекай лютого морозу.
- Ліс без вітру шумить — бути хуртовині.
- Вечірній зорепад — на нічний мороз.

Астрологічний прогноз

на 21—27 січня 2002 року

Тиждень дуже насичений подіями, головне — не проспати свої можливості.

ОВЕН. На цьому тижні ви повинні ризикнути і випробувати нові методи, новий життєвий стиль або взяти участь у новій справі. Якщо ви маєте якісь свої задуми, то можете зайнятися їх реалізацією, але тільки не сам-один. Можете стати заступником для людей, які попросять у вас допомоги.

ТЕЛЕЦЬ. На цьому тижні маєте шанс поліпшити свої справи, дістати гідну посаду, стабільну платню. Можливо, цими днями у вас викличе неспокій власна репутація. Не дозволяйте комусь приймати за вас важливі рішення.

БЛИЗНЯТА. Активізуйте свої контакти з друзями здалеку, організуйте поїздку до них, щоб зміцнити ваші стосунки. Можете запросити їх у гості. Докладіть максимум зусиль, аби ці стосунки стали перспективними. Цей час сприятливий для початку перспективної освіти, підвищення кваліфікації, розв'язання юридичних питань або отримання консультації фахівця.

РАК. Ваші доходи зростуть і можуть стати неконтрольованими, їх важко буде формально простежити. Але до кінця тижня вам це вдасться. Якщо ви чекаєте зручного моменту, щоб взяти кредит або оформити позику, то цей період буде вдалий для розв'язання цих питань.

ЛЕВ. На цьому тижні вам краще працювати з партнером або в команді, тоді на вас очікує успіх. Можна проводити спільні переговори. Якщо ви потребуєте юридичної консультації, то не відкладайте отримання її на інший час. Приділіть більше уваги вашому чоловікові або дружині.

ДІВА. Прагніть більшої свободи і більшої відповідальності під час виконання навіть рутинних службових і домашніх обов'язків. Ви можете поліпшити становище на роботі й стосунки з колегами або підлеглими, вирішити фінансові проблеми. Знайдіть час для того, щоб зайнятися своїм здоров'ям.

ТЕРЕЗИ. Успішними будуть творчі або артистичні проекти, розваги і дозвілля. Постарайтеся більше відвідувати світські заходи, демонструвати свої можливості. Загалом ваш успіх зросте. Діти і кохані впродовж цього тижня відіграватимуть важливішу роль у вашому житті.

СКОРПІОН. На цьому тижні ви займатиметеся оселею, сім'єю, розв'язанням питань власності або проблем ваших батьків. Ваше бажання прикрасити і зробити затишнішим своє помешкання додасть обов'язків і клопотів. Якщо у вас є можливість, можете розпочати косметичний ремонт.

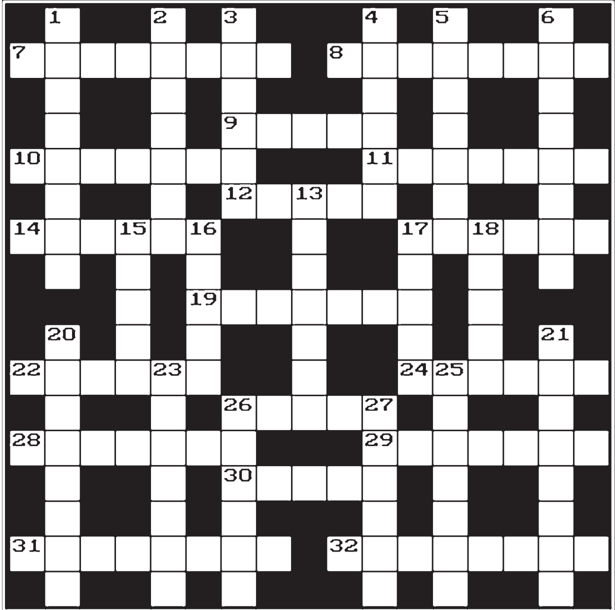
СТРІЛЕЦЬ. Будете цілком поглинуті своїми почуттями, активно спілкуватиметеся зі своїми дітьми або коханими. Вам необхідно бути жвавим і товариським. Ваші приємні манери і тонкий гумор справлять на оточуючих надзвичайне враження. Ваш стиль викладу думок і ідей сподобається усім, хто вас слухатиме, і якщо вам є що сказати, то можете організувати публічний виступ, і він матиме успіх.

КОЗЕРІГ. На цьому тижні центральне місце у вашому житті займатимуть гроші. Замисліться: ви розпоряджаєтеся ними або вони вами управляють. Зможете поліпшити своє фінансове становище завдяки власним зусиллям або за допомогою батьків, начальства, представників влади.

ВОДОЛІЙ. Що неупередженіше ви оціните себе, то краще зможете використати свої можливості. Усі ваші ініціативи і почини матимуть успіх, особливо якщо ви компетентні у тому, за що беретеся.

РИБИ. Вам принесе задоволення і прибуток прихована від людських очей діяльність. Навіть якщо це внутрішня робота над собою, ви все одно відчуєте її позитивний результат: віднайдете силу і рішучість. Не завадило б підбити підсумок своєї діяльності. Перш ніж іти далі, озирніться назад.

Кросворд

ПО ГОРИЗОНТАЛІ. 7. М'які кімнатні туфлі. 8. Спосіб ліку днів у році. 9. Тонкий кінець коренеплоду. 10. Високий дитячий голос. 11. Церковне прокляття. 12. Підвищення в церкві, з якого виголошуються проповіді. 14. Яр, порослий лісом, чагарником. 17. Різновид широкого, переважно м'якого стільця, з бильцями та спинкою. 19. Комплекс характерних для певного захворювання симптомів. 22. Одноразова праця гуртом, на яку скликають сусідів, родичів, товаришів. 24. Опитний лист. 26. Південна водяна рослина. 28. Напис на монеті. 29. Найменший на земній кулі птах. 30. Шар піску, землі, нанесений течією річки. 31. Доброволець. 32. Поширений у мові влучний, часто римований вислів.

ПО ВЕРТИКАЛІ. 1. Учений ступінь. 2. Ім'я дружини Олександра Македонського. 3. Жіночий одяг типу спідниці. 4. Дерево з горіхоподібними плодами. 5. Істота з кінським тулубом і людською головою та грудьми (міф.). 6. Сорт твердих цукерок. 13. Вирок суду присяжних. 15. У країнах Латинської Америки — хутір, садиба. 16. Замкнена суспільна група в Індії. 17. Дрібна морська промислова риба родини анчоусових. 18. Великий свійський птах родини фазанових. 20. Тонка бавовняна тканина. 21. Частина тексту. 23. Лірична пісня, що походить від італійської народної пісні. 25. Солодкий спиртний напій, настояний на ягодах або фруктах. 26. М'ясна страва, приготовлена з тонких шматочків вирізки. 27. Зовнішня білкова оболонка ока.

Склав Іван СОБКО.

Відповіді на кросворд, надрукований 12 січня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Картина. 4. Баритон. 10. Паста. 11. Весна. 12. Центнер. 13. Каскад. 15. Барліг. 17. Діана. 19. Апогей. 20. Куплет. 23. Архар. 25. Собака. 26. Бранка. 30. Контора. 32. Копал. 33. Штора. 34. Планета. 35. Балатон.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 2. Рута. 3. Намет. 5. Ангел. 6. Трек. 7. Аптекар. 8. Натура. 9. Манагуа. 14. Коронка. 16. Рослина. 17. Дойна. 18. Анкер. 21. Косинка. 22. Плантаж. 24. Хартія. 27. Коліт. 28. Груба. 29. Фата. 31. Штат.

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311012. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України